DOCTORS' DIGNITY

By

Dr. M. R. Samey, PH.D., M.D., D.P.H.,

Ex-District Health Officer of Tipperah, Bangalore.

"Yet not a jest that from our pen doth fall
Can blind our eyes unto the fact that all
Honour and praise by right to him belong
Whom we by title of the Doctor cull."

—The Doctor's Rubaiyat.

Dr. Robert Hutchison, consulting physician to London Hospital, said at a lecture in Aberdeen that "so few diseases can be really cured that, if all doctors went on strike for a year, the effect on the death rate would be inappreciable." "In most cases of illness" he continued—"the doctor is really a mental poultice. The number of patients who would have died but for his attendance is lamentably small. The popular opinion that for every disease there was a cure, if only we could find it, was certainly a delusion." This jest at the doctor that he was a dispensable drag on society from a leading medical consultant of the famous London Hospital made me sad.

"I often think—there is nothing quite so sad.
As when the cynic calls our Art a Fad:
Or when some therapeutic Nihilist
Would take away from us the Faith we had."

—Rubaiyat.

George Bernard Shaw cynically wrote ***Doctor's Dilemma*** and ***Doctor's Delusions*** and pulled the legs of our prestige and Robert Hutchison, a leading London doctor, digs the graveyard of the profession with his therapeutic nihilism ***that the popular belief that there is a cure for every disease is certainly a delusion.*** This medical aberration of the doctor at Aberdeen may be called a new disease of the derided profession and known hereafter as "Hystericus Hutchisonia" which takes away from us the faith we have.

This article is written in honourable extenuation of the noblest profession on God's earth fallen on evil repute by factions within.

In India there are four little words by which medical men are known and their carefull study amply repays the scholar to be eclectic and catholic to the contesting cults of cure in this country for supremacy. The four little words are:—*Kaviraj*, *Hakim*, *Vaidya* and *Doctor*.

What does the word "Kaviraj" imply? It means a "Raja" among "Kavis". "A Kavi" is a learned man, a pandit, a savant. A Kaviraj is a prince among savants—he is more than merely learned man, a super-erudite individual. Imagine therefore the wealth of significance of this little word and conjure up in your mind's eye, the amount of learning required to be styled a Kaviraj.

The word "Hakim" means and connotes the same thing as the word Kaviraj does. I recall your attention to these words, carried in different countries by men centuaries apart, cut away by cults and cultures and yet seeing eye to eye with one another in respect to the final goal.

The third word "Vaidya" literally means one who is versed in the Vedas or one who knows and attempts to know Him, the fountain head of all knowledge, that was, is, or will be. The Ayurveda and Atharva Veda are specifically intended for potential members of the healing art. In these days of science is it not an anachronism to go back to the days of Vedas? Not a bit. The Vedas are admittedly the oldest books in the world. We hold that the Vedas contain the gems of all knowledge and that their teachings are in complete consonance with the doctrines of true science.

The first, Rig Veda, indicates to us the methods and the ways as to how we should worship according to the different beliefs. Therefore Rig Veda is the first step.

The second, Yajur Veda, teaches us the way to use the rosary and how to chant the mantras mentally. It is the Veda of ritual.

The third Sama Veda, teaches us the secrets and the methods of yoga, its practice and discipline.

The fourth Veda, which is Atharvana Veda containing Ayurveda, teaches us the control of the mind. As the particles of snow melt into their original elements and flow down and join the river, which passes into the seas, so men like separate particles of snow are melted by the fire of

knowledge of Atharvana Veda, lose their individual existence and return to mingle in the ocean which is Brahmin. So this knowledge is the property of Vaidyas. A medical man comes in contact not with a disease, but with a whole man—his body, mind, and soul rolled into one homogeneous whole. Unfortunately, Western medical schools think of disease and body and mind as so many water-tight compartmental entities. And yet when face to face with hydra-headed hysteria or neurasthenia (nervous debility), endocrine hyper or hypo functions, we can hardly get away from real oneness of body and mind—let alone the soul which is beyond the comprehension of many. One cannot treat the body without at the same time taking proper notice of the mind too. When an Ayurvedic practitioner treats a case, he takes full stock of what is unaccountably the laughing-stock of the allopathic medical fraternity, viz the humors (Vayu, Pitta, Kapha). I wonder how we can recognize the internal secretions of the endocrine glands and yet completely ignore the humors, especially since the sympathetic nervous system is gradually coming to its own. As soon, on the other hand, as a Homoeopath gets a case, he weaves a pattern of symptom-complex and tries to fit that pattern into that of a drug; the homoeopath's system unconsciously looks upon each individual as a body *cum* mind complex. What does an Allopath do? Is the blood full of malarial parasites? Well, then, quinine and plasmochine and atebrin and tebetrin are at once flashed through. Is it syphilis? Get the syringe! This sort of looking upon patients as disease-labelled soul-less bodies and this sort of quick-conditioned-reflex-response may well suit this age of speed and still-more-speed and perhaps speed-at-any-price and it may be of a piece with the Age of Machines—but it is somewhat unbecoming in rational men.

Dr. Weir-Mitchell's apt lines come handy:—

"Our best have owened the rare dramatic power
Which gives to "Sympathy" its lifting hour;
Go, learn of them, the masters of our art,
To trust that wise consultant, called the Heart!

There are amongst us, these who happily please,
To think, our business is to treat Disease
And all unknowingly lack this lesson still
"It's not the Body, but the Man is ill!"

Hence, therefore, unless you are spiritually trained

and unless at every turn in your dealing with human patients, you hold communion with your Maker and seek His guide and inspiration, you are likely to be misled and irresponsible. The world is a manifestation of God Himself. And long very long before Sir J. C. Bose proved the presence of as delicate a nervous system inside plants as ours is; and proved too, that the line of demarcation between life and so called non-Life, between animate and inanimate ojects was a problematical and vanishing entity —I say very long before--that before collecting vegitable materia medica. the Hindu tried to put himself in tune with his Maker so that when he plucked the leaves or uprooted the stem there shall be no unfriendly response from that quarter.

In this year of Grace 1937, when Science scoffs at our Maker and His make-up, you may perhaps question my sanity or doubt the propriety of these statements. But, do you know that today the lines of demarcation between heat, light, and electricity are fast dying out; it is now believed that, in the ultimate analysis, all world-forces resolve themselves into rhythmic vibrations-the dancing of electrons round protons, the well-regulated vibration that constitute radium emanations, cosmic and gama rays-well, do not these remind us about the "Tandava-Nritya" of Shiva and the eternal dance of Kali, the Mother on the platform of Maha-Kal (the Time Eternal)? The magnet magnetizes a piece of iron and this is effected by the magnet so acting on the particles of iron as to tune them all to those of the magnet itself. A medical man is one who can get his patient's mind to be attuned to his own and sets the vibrations of his own mind to those of his patients. A successful healer of physical ills, therefore, has to fortify himself with a spiritual zone and be charged with spiritual magnetism. That is why the very presence of that physician brings with it hope, joy, and cheer to the mind and atmosphere of the patients room. Must we wonder then why a healer of physical ills must be a *de facto* Vaidya?

Lastly the word Doctor is derived from *Docere*, to teach. That is why those who attain to the highest limits of learning and thus become eligible to teach others are given the Doctorate Degrees. The ideals therefore that are held up by these four simple small words are very high indeed!

The slings and arrows of outrageous fortune that are hitting back medical profession for its sorry sophistication

and indifferent vocation to public weal are falling thick like leaves of Allhambara from the profession itself.

Dr. G. H. Pearce in his presidential address at the Royal Sanitary Institute Congress at Blackpool, said the other day.

"A large proportion of medicine dispensed tody under the National Health Insurance Acts is useless, unnecessary and entire waste of money.

"Unfortunately the patient of to-day does not believe this and he insists on obtaining his bottle.

"The general practitioner who tells the majority of his patients that they do not need medicine will soon require much smaller consulting rooms."

It is no use blinking at the fact that the health and vigour of your people lies in the hands of the chemist. The *medical profession takes a second place.* The beginnings of disease go, not to the doctor, but to the chemist—"the half-way house to hospital".

Lord Horder said:—

"From what part of the scientific horizon the light will come, it is not possible to say. ***The sky must be scanned in every quarter. perhaps some promising direction has been over looked.*** Hah the physicist, or the chemist, or the biologist, perchance, something that would help them? Or will the lamp again be lighted by that strange and inexplicable flash of genius which scouts all science, because it is itself the mother of science?"

It is possible to say for the medical men of India from what part of the scientific horizon the light had come, has come, and will come. It is from the East. This promising direction has been studiously overlooked.

As Kipling has it in his *Secret of the machines:*

"Remember, please, the law by which we live,
We are not built to comprehend a lie,
We can neither love, nor pity, nor forgive
If you make a slip in handling us you die!"

Doctor's Dignity demands to eschew the lie not comprehended in the noblest profession, Slip in truth has visited moral death on medicine as "Eternal Science."

PRESIDENTIAL ADDRESS

OF KAVIRAJ M. K. MUKHERJEE, B. A., Ayurveda-Shastri,

AT THE FOURTH SESSION OF

THE ALL-INDIA HEREDITARY AYURVEDIC DOCTORS' CONFERENCE

AT HAMPI (SOUTHERN INDIA)

(Continued from our previous issue)

If this be our grand and comprehensive idea of utility and service, may we still be stigmatised as orthodox in an odious sense with any amount of justification? The Hereditary School need not be impervious to light from outside. Its representatives are sufficiently transparent to receive true and ennobling light, as they are anxious to reflect the same. 'Fore-warned is fore-armed'. So, they are wise to pursue a protective policy of armed safety in this materialistic age characterised by the worship of the outer-crust in preference to the kernel. Grave risks of being engulfed always dog the footsteps of unwary and bewildered way-farers in the critical journey, that life is, on earth. Remembering this precaution and safeguard and with unwavering faith pinned to Ayurved and Ayurved alone, may we safely proceed to make comparative survey of our science, and the claims of our sister sciences. With a thorough grounding in our lore there is little chance of getting detached from the mooring in our faith. If we are true and faithful to our sacred lore and sound culture, and never take a Lethean leave of it; we need not be afraid of trap-doors. If we thus establish, contacts with the wide intellectual world beyond our pale, we shall certainly be richer and nobler with our confidence and conviction doubly strengthend and confirmed, and necessary give-and-take transactions. With knowledge there can be no quarrel. It is a quaint idea to recognise pampered intellects. It is equally foolish to preach a suicidal dogma of the last word having been said on any *Sastra*. This must show pusillanimous and exhausted mind. Eternal is the progress of human intellect. To swear by such principles is not to slight the past, and abandon reverence for its magnates and luminaries in the field of achievements. We must have confidence in the infinity of human possibilities, and try to achieve higher things than our fore-fathers, whose incorporeal soul will then bless us

from above. It is the teaching of this land that one should welcome and wish being eclipsed by the son and the disciple (सर्वत्र जयमान्विच्छेत् पुत्राशिष्यात्पराजयम्) Hereditary Ayurvedists are no ante-deluvian people, though the tribe of their opponents in the field would, out of deep-seated jealousy and mortal grudge, give them the old-world brand falsely picturing them as too wooden, too iron and too rusty. The miserablest pigmies of the above upstarts with superficial and misguided knowledge, calling you old fossils, are like the pot ridiculing the kettle. Who deserve the blackest dye? To paint lily and guild gold is superfluous. But if the Hereditary School be wanting in any respect, they must round their angularities, and be qualified in an all-embracing measure to give a fitting reply to the detractors, and be a veritabe terror to their organised brotherhood. To this end, the school has always to keep abreast of the times instead of being living anachronisms in the Human Creation of God. Along with this, perception of realities and worship of Truth must remain thē dominating factors of their breath and being.

Let us resume the thread of our topic of 'propaganda', from which we have digressed a little. A comprehensive scheme of Ayurvedic propaganda must include, as a prominent item, education of the general public and the country-sides in vital hygienic principles and ordinary remedial measures, advised by Ayurved, so suitable to the climate of this country and the constitution of its people. In this connection may be happily remembered the ancient history of Indian social constitution, in which the matrons of the patriarchal and joint Hindu family possessed knowledge of health, hygiene and healing, which would avert the necessity of summoning medical aid in ordinary indispositions and ailments. In midwifery, too, they boasted of preliminary knowledge. Eugenics they did know, though not in relation to the code of matrimony. But applied Eugenics was almost their forte, guided as they were by necessary knowledge and experience concerning matters of conception, management of pregnancy, acchoucement, post natal care, and rearing of children. They thus created heroic mothers bearing worthy children, whose records in life proved a pleasing source of pride and glory. These qualifications were hereditarily transmitted. The matronly ladies of the family or the village zealously preserved the secrets of health in their earthen boxes ofmiscelany, which have been displaced by the portmanteans of modern polished life containing but drapery and jewellery.

The heterogenous contents of the crude boxes included onion, garlic, cuttle-fish bone, soap-nut, Alui (a medicinal preparation good for infantile lever, and in gastric troubles), and kindred other effective ordinary antidotes to infantile diseases, all these being prized as precious possessions by the grand-mummies. It seems that excellent arrangements obtained in the past to disseminate the ordinary Ayurvedic education of the public. Thus, without state-aid and without much expense, infantile mortality and general sickness were kept very low. To bring back those good old days of healthy and cheerful looks, creation of lady Ayurvedic doctors and Ayurvedic nurses is also a necessity along with general educative propaganda. We have to reach the masses and the *zenaan* with the life-giving messages of Ayurved. The far-reaching assistance of qualified colleagues of the opposite and softer sex would pave the path of our penetration into the inmost parts of society facilitating the professional side of Ayurved.

Special stress should be laid in educative lectures or free illustrated pamphelts and leaflets on the immense utility of herbs and their particular applications. House-holders should be induced and taught to cultivate medical plants of ordinary use in the homesteads. Fashionable people, too, may accept the suggestion of decently and profitly decorating their court-yards, drawingrooms, and gardens with useful herbs, which will be a true worship of Nature, which they cannot discard even in congested and cooped-up urban life. Formerly, the religious custom obtained among the Hindus of establishing पञ्चवटी in their house-holds. It meant a sacred little forest (to justi-fy the suggestiveness of the name) of the five well-known representatives of Nature, viz., बिल्व, तुलसी, अश्वत्थ, आमलकी, and हरीतकी. It was regarded as an act of piety, and a means of expiation of life's sins to be placed in the sacred shadow of this forest at the last gasp, and quit there the vital breath. The significance of this वटापञ्च was the empha is laid on the great potency of medicinal plants and trees prominently known to Ayurved. All these salutary practices of deification and worship of Nature require to be revived by propaganda. Nothing appeals more to the spiritual soul of the Hindu than religious im-portance and colouring attached to all rules of guidance, and Ayurved is a science deeply founded on high morals and spiritually, in consonance with which is conceived the सदाचार and स्वस्थवृत्त of Ayurved.

Ayurvedic organisations should make their way into all public exhibitions of importance, and claim their due recognition in the Health Section, the educative function of which is at present the sole monopoly of Allopathy. The visitors to exhibitions are treated to stereotyped exhibits and dissertations regarding causation of diseases, prophylactic and preventive measures, nutritive analysis, suggestions in respect of food, and such other subjects. Stalls must be secured in the Health Section to educate the public in high, hygienic principles and salutary messages of Ayurved in all these matters of vital importance by well-conceived charts and illustrations, as also by suitably designed models, and practised expert exponents.

Sanskrit culture is still conserved by the Hereditary School. The Pandits of the school should make it a point to write books, embodying in Sanskrit their experiences and researches for the benefit of the whole country and the entire community of the Ayurvedists. The commentaries of Ayurved *Samhitas* and other authoritative compilations contain reference to many learned sources, the number of which may come up to one hundred. It is calculated from this evidence that eight to ten informative books had been written on each of the eight divisions of Ayurved. If the isolated quotations from them, used by the learned commentarians, impress us with admiration and awe, how valuable and grand must have been the entire originals, may easily be infered. Unfortunately for Ayurved, they have been lost to us due to the strange concatenation of vicissitudes, through which India has passed in different periods of her chequered history. For a deeper study of our science, obviating the necessity of supplementing knowledge from the springs of outlandish culture at the sacrifice of genuineness of Ayurved, current Sastric texts should be studied thoroughly, elaborated Notes and Commentaries should be written to elucidate the deep knowledge and meanings locked in their shell, rare books should be revived and circulated, and last but not the least, stands the necessity of valuable books containing the results of thinking, and fruits of the practical labours of the true inheritors of Ayurved.

Speaking of research and propaganda, I feel it a grave duty to draw your particular attention to a pattern of fallacy, that has recently been designed to exploit some

Sastric texts for the purpose of confusing issues and justification of weakness. 'सचैत्र श्रियचां थोष्टि रोद्दायप्रो य: भेम्जषिभ does not at all contemplate the encouragement of the growth of a race of medical charlatans or empiricists to sport with sacred human life and pass for real *Vuidyas.* Ayurved is not an empirical science. Empiricism and science are but two contradictory terms, and their relation is incompatible. We must exterminate the expert opportunists, and covert foes to a man, or overhaul the confraparnity lock, stock and barrel. The intention of the text is that the mere scientist is no good, unless he possesses sufficient practical knowledge and is capable of giving cures. Quackery, unscientific or scientific, is irresponsible to a degree. It does more harm than good. We find general quackery boasting of some specific knowledge, which is utterly confused in varying types of cases, snd may then prove dangerous too. Still we tolerate the existence of uncultured quackery among us to a certain extent in order to cull its knowledge, and incorporate it in the science in a safely workable form and order. So how can such unscientific people or cultured quacks be lauded sky-high for the demerit of possessing unscientific disorderly knowledge of things, or confused alloyed knowledge, and its unsafe or clandestine applications. Has not Susruta likened the half-baked medicine man either with mere theoretical knowledge, or merely with practical training, to a bird with one wing, unable to take off from the ground and float in the infinite expanse of the heavens' as also to a broken chariot with one wheel gone and incapable of motion? Science without Art, and Art without Science can never be extolled by the makers of the Sastra, which has realised and embodied the deepest truths through the indeterminable space of the great past. Then, most superficial and convenient construction is often put upon another popular Sastric text, running as 'तदेव युक्त भैषज्यं यदारोग्याय कल्पति'. Certainly, the best test of a therapeutic agent is its efficacy. But does that imply that such agents should be culled from places irrespective of vital considerations? Or, in other naked words, is Quinine to be passed off as यवन-तिक्त', and Digitalis, Aspirin, etc, to be screened in well-designed and Ayurvedic looking nomenclatures? Boldness, though shameless, is rather preferable, which undisguisedly claims to accept such things as they are. Many foreign drugs incorporated in Ayurved, are cited as instances. Even the great authority of भावमाश्र is invoked in support, for his having included in his valuable book some foreign

drugs It is difficult to believe that ignorance prevails as to the fact that, that erudite Pandit did carry on regular and real researches on some outlandish drugs, which were affiliated to the household of Ayurved after being thoroughly subjected to the touchstone of Ayurvedic principles. The text in question implies that therapeutic agents, whose curative efficacy has been determinated and estabiished beyond the shadow of a doubt, deserve to be called medicines. This manifestly presupposes careful Ayurvedic research conducted in the strictest conformity with the ***sastric*** injunctions before acceptance of importations.

Brethren, you recognise the school of believers in the above sort of regeneration of Ayurveda. You have always to steer clear of the evil counsels of these friends and lovers, We have discussed what true research means. If Ayurvedic medicines are prepared aright, they can work miracles Why should hellish 'Bromide' be thought of in equanimating accentuated *Vayu* and inducing sleep in case of insomnia or restlessness, if रसराजरस is made with सहस्र-पुटित-लोह (iron of a thousand burnings), and confidently administered without detriment to the most vital organ, and through a well-chosen vehicle? The Hereditary School need not be cursed with the defeatist mentality of the ill-baked and misdirected hybrid caste. Even the most ordinary man among your pure race would believe in Ayurvedic, and treat difficult subjects purely with pure Ayurvedic remedies, and expect sure results, while the stalwarts of the corrupted tribe cannot, even in ordinary cases, do without covertly or overtly swinging to uncertain sources of relief, at least not absolutely belonging to Ayurved. Let the Hereditaty Ayurvedists know what is what, and have no haziness of ideas regarding the enchanting and misleading whispers of the Devil. Breathern, we must not forget that the Ayurvedic world comprises, even to-day, India, Ceylon, China, Tibet and Burma. In the latter three countries, systems of treatment obtain showing remarkable resemblance to Ayurveda. During my visits to Burma, I have noticed this peculiarity to a great extent. Tibet, that Mystic noticed this peculiarity to a great extent. Tibet, that Mystic Land of Indra, is still the rich repository of rare and valuable knowledge of medicine stored in the manuscripts of the libraries of the monasteries, which are like universities in some cases China has the tradtion of her physicians being eligible for remuneration, when the state accepted their claim of their having been able to banish the whole family of diseases

from the land. Ceylon and India are knit in the closest bonds by common problems and cultural kinship from great antiquity. The lovely and lovable Lanka of Ramayana-fame boasts of as many as 6,000 *Vedaralas* (Ayurvedic Practitioners). To the ancient and famous King Ravana of this beautiful island is ascribed the introduction of Ayurveda in Lankadwipa. His brilliant genius and deep erudition have left us the inesteemable legacy of *Kumaratantram* (Chakradutta and other Ayurvedic Authors have largely drawn from this source), *Arkaprakasam*, which Ravana recounted for the edification of his royal consort, soon after her confinement), *Nadiprakasam* and *Udisthaniram*. *Arkaprakasam* deals with a new system of treatment by Tinctures and Distilled Decoctions. The book has ben translated in the vernacular I speak. नाड़ीज्ञान is a great means of diagnosis by the Ayurvedists of the genuine school, though foolishly repudiated by the misguided and irreverent ultra-modernists among us.

(*To be continued.*)

SANKARA.

C. N. A. RAMAIYA SASTRI M. A.

"Varna - Sankara" has not been fovoured in India. But evidently the term sankara was formed at a time, beyond history, when com-mingling of races or tribes was viewed with fovour. "Sani" the prefix in the noun could only have a sense of praise, the noun literally signifying "That which is well done". Medical and other sciences need not look to the latter meaning in such terminal but, must be guided by the orginal sense wich mnst be recognised as sensing in the true sense in such cases.

NEWS AND NOTES.

An Appeal To The Travancore Legislature.

From,

Dr. S. Parameaswaran Pillai.

Special Secretary to the All-Travancore

Homoeopathic Association,

HARIPAD.

Sir,

On behalf of the executive committe of the All Travancore Homoepathic Association I have the honor to approach you with the following appeal. The Government of Travancore have introduced a Medical Registration Bill in the last Legislative Assembly, which is now pending the consideration of a select committee. The Bill which is introduced as a government measure seems as it is framed, only to safeguard the interests of the Allopathic practitioners. There are in our country a large number of *Ayurvedic Vydians, Homoeopaths* and other practitioners in medicine. The Bill if passed into law will work innumerable hardships to these men and prove disastrous to their systems of treatment which are very popular in our country and less costly. Therefore I wish that the operation of the proposed legislation should apply to all kinds of practitioners and systems of treatment.

As the object of any Medical Registration Regulation is to check quacks from practising medicine the T. M. Registration Regulation should include all the systems of medicine because the quacks in other systems here are greater in number than in the Allopathic system.

The Baroda Government have a Medical Act—Act No. XLI of 1933 including all the systems of medicine now in existence in that country. The Holkar Government also have a similar Act known as the "Indore Medical Act"—Act No. 11 of 1936 including all the systems of medicine existing there too. The Imperial Legislative Assembly at New Delhi have recently carried a resolution recommending the introduction of Homoeopathic treatment in Government hospitals and giving Homoeopathic Colleges in India the same status and recognition as Allopathis

Colleges. The Travancore Legislative Council have passed a similar resolution not less than nine years ago. We learn that a "Homoeopathic Faculty Bill, 1937" is introduced in the Bengal Legislative Assembly to provide for a Faculty of Homoeopathic Education in Bengal by Mr. P. Banerji, member in charge. Dr. Bishwanath Mukerjee of U. P. Assembly has given notice of a few resolutions to be moved in the U. P. Assembly of which the following may attract your attention. This meeting of U. P. Legislative Assembly recommends:—

(1) "That proper Legislation be enacted to protect the practice of Homoeopathy from irresponsible handling and abuse

(2) That the above enactment should absolve those whose practice is just now more than 10 years at the same time they should prohibit the practitioners from resorting to other occupations."

On these grounds I am sending herewith a few alterations which could be made in the Travancore Medical Registration Bill so that it may embrace all the systems of medicine now existing in Travancore. You will please note that these alterations are mostly suggested in authority of the two Medical Acts mentioned above.

With regard to part (a) of the Homoeopatic qualification mentioned under schedule B. (Read the alterations herewith attached.) I have to add that the present qualified Homoeopaths of Travancore are those who have come out of the institutions mentioned therein and only the part (b) is mentioned under Homoeopathic qualification in the schedules of the Medical Acts noted above. The clause "Without any profession other than the respective system of medicine', (read alteration No. 12) to be added in sub-section (2) of Section 13 because of the fact that there are innumerable *Homoeopaths* and *Vydians* among people who are employed as teachers, clerks, merchants and ohers. There are also people practising the Allopathic sysetm of medicine having acquired a Homoeopathic diploma or having published themselves as *Homoeopaths* or *Vydians*. Ten years practice is fixed as the minimum qualification in medicine because it is for the last nine years that the number of quacks in all the systems of medicine became increased in Travancore. No Schedule is added in the said Medical Acts to fix any qualification for *Chintamony*, *Sidha Vydia* and other systems of medicine and as such I have referred no institutions in the above systems of

medicine in the schedules of the alterations I am sending herewith.

Thanking you in anticipation and hoping to be favoured with a reply.

I remain
Yours Truely
(Sd) Parameswaran Pillai.

ALTERATIONS TO BE MADE IN

The Travancore Medical Regulation Bill.

1. In the Preamble after *Medical Practitioners* add "as also Vaidyas and Homoeopaths".
2. After *and Surgery* in the Preamble add "and also the Ayurvedic and the Homoeopathic systems of medicine".
3. Ater Sub-section (5) in Section 3 add "(6) Vaidya means any person who practises in the Ayurvedic systems of medicine".
   "(7) Homoeopath means any person who practises in the Homoeopathic system."
4. Put "Twelve" instead of *ten* after *consists* of in sub-subsection (1) of section 5.
5. Put "four" instead of *six* of in part (b) under section (1) of section 5.
6. Add the following after part (d) in subsection (1) of section 5.
   "(e) Two Vaidyas to be elected by the Registered Vaidyas,'
   "(f) Two Homoeopaths to be elected by the Registered Homoeopaths"
7. Put the following in the place of subsection (2) of section 5.
   "(2) Provided that
   (1) after this Bill comes into force all the members of the first council shall be appointed by our Govt. for a period of one year.
   (2) at the expiration of the said period the council composed of members elected and nominated according to the provision of sub-section (1) of section 5 shall come into existence.

8. Put (3) instead of (2) in subsection (2) of section 5.
9. Take off the clause following section 6.
10. Put the words "in any system" instead of *the Allopathic System* in section 13.
11. Name the Section 13 as Subsection (1) of Section 13.
12. Add the following clause as Subsection (2) of Section 13.

"(2) every person other than
(1) a medical Practitioner
(2) a Vaidya
(3) a Homoeopath mentioned above who, furnishes the council with a proof that at the time of making application, he has been successfully practising in the State without any profession other than the respective system of medicine for the last ten years with the system of

a. the Allopathic system of medicine.
b. the Homoeopathic system of medicine
c. Ayurveda
d. Unani
e. Chintarmani
f. Sydha Vaidya
g. Any other system

Shall be entitled to be registered.

Explanation:—For the purpose of this Subsection "any other system" include

a) 1. Naturopathy
2. any other such system, as well as

b) 1. Bone setting and
2. Successful treatment of special diseases.

13. Add after the word *Schedule* in Section 20, the followiug "and direct that the possession of any qualification entered in the Schedule shall not entitle any person to registration under this Act, or that the possession of any qualification not entered in the Schedule shall subject to the provisions of this Act, entitle a person to be so registered, as the case may be; and the Schedules shall there-upon be deemed for all purposes to be altered accordingly.
14. Put "in any system of medicine" wherever the words *the Allopathic system* is written in all subsections of section 23.

Schedule A

Showing the Allopathic qualifications:—(As given in the Bill)

Schedule B

Showing the Ayurvedic, Unani and Homoeopathic qualifications necessary for registration under this Medical Regulation.

Ayurvedic:—1) Licentiate of the Tibbi College of Delhi.

2) Licentiate of thg Ayurvedic Mahavidyalaya of Pattam (Gujrat)
3) Ayurvedic Vidyalaya Rushikal, Haridwar
4) Gwaliar Rajakiya Ayurved Vidyalaya, Gwalior.
5) Mysore Govt. Ayurved Vidyalaya, Mysore.
6) Ayurveda Vidyalaya, B. H. U; Benares.
7) The Trivandrum Ayurvedic Medical College, Travancore.
8) Prabhuram Ayurveda College, Bombay.
9) All India Ayurvedic Vidyapeth, Cownpore.

Unani:—Licentiate of the Tibbi College, Delhi.

Homoeopathic:—(a) For the present a Diploma or Certificate of fitness granted by

1) The Calcutta Homoeopathic Medical College & Hospital, Calcutta.
2) The Calcutta Homoeopathic Hospital Society, Calcutta.
3) The Central Homoeopathic College. Calcutta.
4) The Bengal Allen's Homoeopathic College, Calcutta.
5) The Dunham Homoeopathic College, Calcutta
6) The City Homoeopathic College, Bombay.

b) After 6 months from the date on which this Regulation comes into force a Diploma or Certificate of fitness granted by

1) The Calcutta Homoeopathic Medical College & Hospital; Calcutta.
2) The Calcutta Homoeopathic Hospital Society, Callcutta.

Besides the above, persons holding the qualifications which may be acknowledged and accepted by the Travancore Medical Council from time to time will come within the scopo of Registration under this Regulation.

The fallowing appeal has been addressed to

Premiers of the Congress Ministries of British

India, by the Nikhila Bharatiya Vaidya

Pratinidhi Mandal:—

Revered Sir,

We beg most respectfully to appeal to your honoured self in the following terms on behalf of Ayurved:—

Ayurved is the most ancient medical science of the world, and is the parent source of all other systems known, today. This glorious heirloom of hoary antiquity is still catering for the medical requirements of a vast mass of Indian humanity. and the depth and success of the science has been discovered in its immutable truths even by western savants of universal fame. It is for want of State patronage, consequent upon foreign rule and domination, that the science has apparently lost much of its splendour, with the assumption of the reins of government by the Congress, though partly in British India, high hopes have been kindled in popular minds, and that not unjustifiably. For, the Congress has strenuously fought as the most and only representative body of the country for the revival of Indian culture and civilization. If India's freedom has a special significance in that our beloved Hindusthan has a relieving message of our spiritual culture and civilization to a weary world afflicted with wrong-sighted ways and mundane ills, certainly the Indian Medical Science has a prominent part to play in the scheme of our national regeneration. It being, as it were, the centre of the circumference of Indian Culture. Besides, Ayurveda is preferably suitable to the constitutions and idiosyncracies of the Indian system, in addition to its being the cheapest means of effective cures for pauperised India. The resuscitation of the system is not insignificantly connected with the cultural freedom and economic independence of the country. The Congress Ministries have been hailed with universal jubilation for their capacity of establishing new traditions, setting up high standards of idealisms and importing a new orientation to the affairs of our Motherland. And Ayurveda, to which State-support is but a self-evident proposition (which legitimate patronage has long been withheld by an unjust administration to the

stagnation of the country to a considerable extent) may now immediately expect it of the regime of the people (which is being increasingly run in India) which is meant for the real good of the people. The pristine prestige and position of the glory and greatness of Ayurveda cannot be ensured by any half-hearted and hap-hazard schemes except its incorporation in universities for recognition by established Faculties of Ayurvedic Studies under the . And for this, as also to facilitate other ways of encouragement of Ayurveda, Ayurveda's claim-on the resources of the State may kindly be entertained.

Extract from the report of the Jaminibhushan Ashtanga Ayurveda Vidyala and Hospital., Calcutta,

For the year 1343. of the BengaliEra,

Prepared by Dr. D. P. Ghosh, B. A., M., B.,

Secretary.

IT is a patent fact that in times of yore when the West was shrouded in the gloom of darkness, the cultural civilization of Hindusthan, the boundaries of which were much beyond its present limits, was at its zenith and radiated light, which was the fountain source of all civilizations and religions of the present-day world.

Long before Homer sang the tale of the fall of Troy, long before Romulus raised the earthen rampart of Rome, the Indian Savants were proclaiming to the world, the real truth, the mystic mystery of the Law of Creation, Preservation and Destruction, which pervade and rule the entire universe. Human dody; as an infinitisimal part of creation, is subject to such general Laws of Nature, and they, in their supreme intelligence, conceived that human system, like the universal system, is guided by one and the same law, viz., Creation, Preservation and Destruction and termed the three guiding principles of the human

system as '*Bayu*', '*Pitta*' and' *Kapha*', and they propounded Ayurveda, which is a part of the Vedas, to deal with the human system including Anatomy, Physiology, etc., as also various ailments the system is liable to, prescribing sure remedies to cure or ammeliorate such ailment.

Ayurveda is a perfect science in the art of healing, as it was conceived by ancient *Rishis* who attained internal visions much above those obtained by intelligence based on sense perception, and who had a glimpse of the luminous. Hence their findings are based on truth, the significance of which, it will take centuries of researches to divulge, the truth existing beyond the veil of darkness. If its grand significance is lost to the world, it is due to the reasons best known to students of Anthropology.

On the other hand, it may be that Mother - PRAKRITI' - (or the dispenser of the laws of Universe), who found that the savants of India, in their superior inteligence, propounded methods embodied in Ayurveda, which might disturb the balance of equilibrium of her laws by effecting prompter remedies to the ailments which the human body is heir to, than her laws permit, stepped in and introduced barriers so that the most significant factors in Ayurveda in relieving human physical ailments may be obscured with a view to the law of equilibrium of nature being maintained.

Whilst the perfect science of healing was founded by the savants of India, the rest of the world was struggling to find out ways and means to mitigate the human physical sufferings.

They resorted to Magic, Black Art and most crude forms for the purpose and as time went on, those crude forms gradually, through researches, developed into different medical sciences, which are still groping in the dark, making experiments, rejecting one tomorrow which they termed to be perfect yesterday. In the meantime Ayurveda, the most perfect science, gradually receded into obscurity.

It is a matter of extreme gratification that the west and the rest of the world are now realising the fact that Ayurveda is the fountain source of all medical sciences.

It must be admitted that the persistent system of researches and demonstrations carried on by the present methods of the west and to demonstrate and give out to the world the result of their labour, have explored many

truths, which though present in Ayurveda, were shrouded by mists through conservatism of the successors of the savants of India for motives mostly selfish.

From the Vedic period, Ayurveda passed through various phases, specially, through Buddhistic and Tantrik periods, though its significance, as the only science to successfully deal with the physical ailments of the humanity, was always maintained. In recent years, through the advent of the western light in India the vision of Indians was dazzled by the glamour that the western medical science exposed to them, specially through demonstrations in Surgery, Physiology, as also in Medicines, which afforded immediate palliative results, and Ayurveda which dealt with the root cause of human diseases, gradually receded into the back-ground to be resorted to, only when palliative measures of the west failed.

A change in the mentality of Indians in the present centuary was manifest owing to the lasting effects, Ayurvedic system effected in dealing with human ailments.

മലക്കൃമികൾ. (Worms)

ഡാക്ടർ, ജി. വി. കമ്മത്ത് N. പറവൂർ.

മനുഷ്യരുടെ കുടലുകളിൽ, (Intestines) കുടിയേറിപ്പാർത്തുവരുന്ന വിവിധാകൃതിയിലുള്ള ജീവികളെ മലക്ക്രിമികൾ, വിരകൾ, ജഠരക്ക്രിമികൾ എന്നെല്ലാം വിളിച്ചുവരുന്നു. ഈ ക്ഷുദ്രജീവികൾ മനുഷ്യശരീരത്തിന്ന് അത്യന്തം ഉപദ്രവകാരികളാണെന്നുള്ള സംഗതി വിസ്മരിക്കത്തക്കതല്ല. പ്രായമുള്ള ആളുകളിൽ ഇവററകളുടെ ശല്യം പ്രായേണ കുറഞ്ഞിരിക്കുമെങ്കിലും, കുട്ടികളിൽ ഏതാണ്ട് തൊണ്ണൂററഞ്ചു ശതമാനത്തെയും ഇവ ഒഴിച്ചുവിടാറില്ലെന്നുള്ളത് തീർച്ചതന്നെ. ബാലമരണകാരണങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ചേർക്കുവാനർഹതയുള്ള ഒന്നാണ് മലക്ക്രിമിശല്യങ്ങൾ. അന്നപാനങ്ങൾ ശരിയായി പാകപ്പെട്ടത്താതേയും, ശുചിത്വക്കുറവോടുകൂടിയും ഉപയോഗിക്കുക നിമിത്തവും, അശുദ്ധജലപാനം നിമിത്തവും, വിരകളുടെ മുട്ടകളോ, അണുക്ക്രിമികളോ അതുവഴി കുടലിൽ ചെന്നെത്തുകയും, അവിടെയിരുന്നു വളൎന്നു പെരുകി സ്ഥിരവാസം ഉറപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അജീൎണ്ണഭോജനം, മധുരം, പുളി എന്നീ രസങ്ങൾ അധികരിച്ച ഭക്ഷണങ്ങളുടെ ക്രമാതീതമായ ഉപയോഗം, പിണ്ണാക്ക്, തൊണ്ടുകളയാത്ത ധാന്യങ്ങൾ, വേണ്ടവിധം പാകപ്പെട്ടത്താത്ത പഴങ്ങൾ, കായ്കറികൾ എന്നിത്യാദികൾ തിന്നു ശീലിക്കുക മുതലായവയിൽനിന്നും ജഠരത്തിൽ താനെ കൃമികൾ ജനിക്കുന്നതായും ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടുന്നുണ്ട്. മുലപ്പാൽദൂഷ്യവും കുട്ടികളുടെ ജഠരത്തിൽ കൃമികൾ ജനിച്ചുണ്ടാകുവാൻ മതിയായ കാരണം തന്നെ. കുടലുകൾക്ക് പറയത്തക്ക യാതൊരു രോഗവും ഇല്ലാത്തവരിൽ വിരശല്യം അസാധാരണയാണ്. അങ്ങിനെയുള്ളവരുടെ കുടലുകളിൽ വിരകളോ, മുട്ടകളോ, ചെന്നെത്തിയാൽതന്നെയും അവ താനെ നശിച്ചുപോകും. കുടലുകളുടെ ശ്ലേഷ്മചൎമ്മ(mucus membrane)ങ്ങൾക്ക് സുഖക്കേടുണ്ടായി അവയിൽ ധാരാളം കഫം പററിപ്പിടിച്ചിരിക്കുന്ന ആളുകൾക്കാണ് വിരകളുടെ ശല്യം ഉണ്ടാകുന്നത്. ഈ സ്ഥിതിയിലുള്ള രോഗികളുടെ നാക്ക് ഒരുവിധം വെളുത്ത് പൂപ്പുപിടിച്ചിരിക്കും. നാം കഴിക്കുന്ന ആഹാരപദാൎത്ഥങ്ങളിലെ സാരാംശം ശരീരം സ്വീകരിക്കുന്നത്, പച്യമാനാശയം, (Small Intestines) പക്വാശയം (Large Intestines) എന്നീ ആശയങ്ങളിൽ കൂടിയുള്ള അതിൻെറ സഞ്ചരണവേളയിലാണല്ലോ. അവിടെയാണ് ഈ ക്ഷുദ്രജീവികളുടെ അധിവാസസ്ഥലവും. അന്നസാരം ശരീരത്തിൽ ലയിക്കുന്നതിന്നനുവദിക്കാതെ, ഇവററകൾ അതുററിക്കുടിച്ച് സ്വയം പോഷിക്കുകയും, മുട്ടയിട്ട് പെരുകുകയും ചെയ്യുന്നു. തന്നിമിത്തം രോഗിക്ക് ശരീരപോഷകസാധനങ്ങൾ നഷ്ടപ്പെട്ടുകയും, ക്രമേണ മാംസളഭാഗങ്ങൾ ശോഷിച്ചും, വിളൎത്തുമെലിഞ്ഞ് നെഞ്ചുകുത്തും ഏതാണ്ടൊരു പ്രേതാകൃതിയിലായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ അവസ്ഥയിലുള്ള ബാലികാബാലന്മാരെ എവിടെയും സുലഭമായി കാണാം. മല

ക്രിമികൾ പലതരത്തിലുണ്ടെങ്കിലും അവയിൽ പ്രാധാന്യം അർഹിക്കുന്ന ചില ഇനങ്ങളെപ്പററി മാത്രം ചിലതെല്ലാം പ്രസ്താവിക്കാം.

(1) ചെറുകൃമികൾ:—(Thread Worms) തമിഴിൽ ഇതിനെ "തിമിർപൂച്ചി" എന്നു വിളിച്ചുവരുന്നു. ഏകദേശം ഒരംഗുലത്തിൽ കൂടുതലായി വളരാത്തതും വെളുത്തു് നേർത്ത നൂൽകഷണങ്ങൾപോലെയിരിക്കുന്നതുമായ ഇവ, വൻകുടലിൽ വസിക്കുന്നു. 'നൂൽകൃമികൾ' എന്നും ഇതിനെ വിളിക്കാറുണ്ട്. കുട്ടികളെ മാത്രമല്ല പ്രായമുള്ളവരേയും ഇവ അസഹ്യപ്പെടുത്താറുണ്ട്. കുട്ടികൾക്ക് മുലകുടിമാറി മററു ഭക്ഷണങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുന്നതുവരെ ഇതിൻെറ ശല്യം ഉണ്ടാകാറില്ല. വൻകുടലിൽ വസിക്കുന്ന ഇവ, രാത്രികാലങ്ങളിൽ മലദ്വാരംവഴി പുറത്തുകടക്കുകയും, മലദ്വാരത്തിന്നു സമീപം രോമങ്ങൾക്കിടയിൽ കടന്നു മുട്ടയിട്ട് പെരുകുകയും ചെയ്യുന്നു. ചിലപ്പോൾ സഹശയനം ചെയ്യുന്നവരുടെ ഗുദത്തിലും ഇഴഞ്ഞുകേറിയേക്കും. ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ ഇവറകൾ സ്ത്രീകളുടെ ജനനേന്ദ്രിയദ്വാരാ ഉള്ളിൽ കടക്കുകയും, ലൂക്കോറിയ (വെള്ളപോക്ക്) മുതലായ ഗുഹ്യരോഗങ്ങളെ ഉത്ഭവിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ഗുദത്തിൽ കഠിനമായ ചൊറിച്ചൽ വൈകുന്നേരം വർദ്ധിക്കുക, മൂക്കുതിരുമ്മൽ, വയററിൽവേദന, മലബന്ധം, വയറിളക്കം ഇവ മാറിമാറിയുണ്ടാവുക, ചിലപ്പോൾ അതിവിശപ്പും, ചിലപ്പോൾ വിശപ്പില്ലായ്മയും ഇടവിട്ടുവരിക, വയറുവീർപ്പ്, വായ്നാററം, എന്നീ ലക്ഷണങ്ങൾ ചെറുകൃമികളുടെ ക്രമാതീതമായ സാന്നിധ്യത്തെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തുന്നു.

(2) ഉരുണ്ടവിരകൾ:—(Round Worms) തമിഴിൽ "നാഗപ്പൂച്ചി" എന്നു വിളിച്ചുവരുന്ന ഈ ജന്തു ആകൃതിയിൽ മണ്ണിലുള്ള വിരകളെപ്പോലെയിരിക്കും. മങ്ങിയ വെള്ളനിറത്തിൽ 6—12 ഇഞ്ചുവരെ നീളത്തിൽ വളർന്നുകാണുന്ന ഇവ ചെറുകുടലിൽ ജീവിക്കുന്നു. ചിലപ്പോൾ താഴോട്ട് വൻകുടലിലേക്കും, മേല്പോട്ട് ആമാശയത്തിലേക്കും കടന്നുകൂടുന്നതുനിമിത്തമാണ്, മലം, ഛർദ്ദി എന്നിതുകളിൽ കാണാനിടവരുന്നത്. ആമാശയത്തിലേക്ക് കടന്നുചെല്ലുന്ന വിരകൾ, അന്നവാഹിവഴിയായി ശ്വാസക്കുഴലിലേക്കു കടക്കുകയും, ശ്വാസം മുട്ടി രോഗി മരിക്കുകയും ചെയ്തേക്കും. നാസാരന്ധ്രങ്ങൾ, കണ്ണുദ്വാരങ്ങൾ, എന്നിവയിലും ഇവ ചെന്നെത്താറുണ്ട്. ചെറുകുടലിൻെറ ഊർദ്ധ്വഭാഗവുമായി ബന്ധിച്ചിരിക്കുന്ന സ്രോതസ്സുകൾ വഴിയായി, യകൃത്ത് (Liver) പ്ലീഹ (Spleen) അഗ്ന്യാശയം (Pancreas) എന്നീ അവയവങ്ങളിൽ ഇവറകൾ കടന്നുചെന്ന് പ്രസ്തുത അവയവങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തിക്രമങ്ങളെ വിഘ്നപ്പെടുത്തി അകാലമരണത്തിന്നിടവരുത്തിത്തീർക്കുന്നതും അസാധാരണയല്ല. മിക്കവാറും 3—10 വരെ വയസ്സിലാണ് കുട്ടികളിൽ ഇതിൻെറ ഉപദ്രവം ക്രമത്തിലധികം കണ്ടുവരുന്നത്. വിളർച്ച, ഭക്ഷണാവിരക്തി, ചിലപ്പോൾ ഭക്ഷണത്തിൽ അത്യാർത്തി, മധുരസാധനങ്ങളിൽ അതീവ താല്പര്യം, മിക്കവാറും മലബന്ധം, ചിലപ്പോൾ അതിസാരം, (വെള്ളനിറമായിരിക്കും) വയററിൽ അസ്വാസ്ഥ്യം, വയറുനോവ്, ദുർഗ്ഗന്ധമുള്ള ഉച്ഛ്വാ

സം, തലചുററൽ, പല്ലുകടി, ഞെട്ടൽ, കോട്ട്, കണ്ണിനു ചുററും നീലരേഖ, വരട്ടുചുമ, ഉറക്കത്തിൽ അറിയാതെ മലമൂത്രവിസർജ്ജനം ഉണ്ടാവുക, ശരീരത്തിൻെറ ചില ഭാഗങ്ങളിൽ മാത്രം പനി എന്നിത്യാദി പലപല ലക്ഷണങ്ങളും ഉരുണ്ട വിരകൾ വർദ്ധിച്ചുവരുമ്പോൾ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതാണു്. മേൽപ്രസ്താവിച്ച ലക്ഷണങ്ങളെല്ലാം, സാധാരണ രോഗികളിൽ കണ്ടില്ലെന്നുവന്നേക്കാമെങ്കിലും പ്രാരംഭലക്ഷണങ്ങൾ കണ്ടുതുടങ്ങിയാലുടൻ തന്നെ ഈ ക്ഷുദ്രജീവികളെ നഷ്ടപ്പെടുത്തുവാൻ പര്യാപ്തമായ ചികിത്സ നടത്താതിരിക്കുന്ന പക്ഷം അവ, വർദ്ധിച്ചു് ഏതാണ്ടു് "കോളറ"യുടെ ലക്ഷണങ്ങളോടുകൂടിയ ഒരു ദീനം ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയും, വിരക്ഷോഭം നിമിത്തം അവ പല സ്ഥാനങ്ങളിലും കയറിച്ചെന്നു് രോഗിയെ അകാലമരണത്തിന്നിരയാക്കിത്തീർക്കുകയും ചെയ്യും. വിരക്ഷോഭം നിമിത്തമുണ്ടാകുന്ന ഈ അവസ്ഥയിൽ, അതു ഭൂതബാധയെന്നും രക്ഷസ്സെന്നും മററും വ്യാഖ്യാനിച്ചു് മന്ത്രവാദികളേയും, മാപതികളേയും ശരണം പ്രാപിക്കുന്നതു്, വിദ്യാസമ്പന്നരെന്നഭിമാനിക്കുന്ന ചില ബിരുദധാരികളുടെ ഇടയിലും കൂടി അസാധാരണമല്ലെന്നുള്ള പരമാർത്ഥം സവ്യസനം പ്രസ്താവിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

(3) പീത്തവിര:—(Tape Worm) വൻകുടലിലും, ചെറുകുടലിലും കണ്ടേക്കാവുന്ന ഈ ഇനം ഒരാളിൽ ഒന്നിലധികം കാണുകയില്ല. ആകൃതിയിൽ ഇതു്, തുന്നൽക്കാരുടെ നാട (പീത്ത)പോലെയിരിക്കും. ഏഴും, എട്ടും വാരനീളത്തിൽ ഇതു വളൎന്നു കാണുന്നുണ്ടു്. ഏകദേശം ഒരിഞ്ചു നീളത്തിലും, അരയിഞ്ചു വീതിയിലും ഉള്ള അനേകം കണ്ണികൾ ചേർത്താണു് ഇവയുടെ ശരീരം സംഘടിതമായിരിക്കുന്നതു്. മുറിഞ്ഞു, മുറിഞ്ഞു വെളിയിൽപോകുന്ന ഇതിൻെറ ശരീരം, തലയും തലയോടുചേന്ന ഒരു കണ്ണിയും, കുടലിൽ ശേഷിക്കുന്ന പക്ഷം, വീണ്ടും വീണ്ടും വളൎന്നുവരുന്നതായിരിക്കും. കുടലിൽ അസഹ്യമായ ഒരു ഭാരം തോന്നുക, രോഗി രോഷിച്ചുവരുമെങ്കിലും ക്രമാതീതമായ വിശപ്പു് ദഹനശക്തി ഇവകൾ ഉണ്ടായിരിക്കുക, ശക്തിയായ വയററിൽ വേദന, തലവേദന, മലബന്ധം എന്നീ പ്രധാനലക്ഷണങ്ങൾ പീത്തവിര കുടലിൽ കടന്നുകൂടിയിട്ടുണ്ടെന്നു പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തുന്നവ മാത്രമാണു്. പന്നിമാംസം, ഗോമാംസം മുതലായ മാംസാഹാരങ്ങളുടെ നിരന്തമായ ഉപയോഗത്തിൽ നിന്നത്രേ ഈ ഇനം ജനിച്ചുണ്ടാകുന്നതു്. ആയുർവ്വേദഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഇതേപ്പററി യാതൊന്നും പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നില്ല. ഹിന്തുക്കൾ ഗോമാംസവും മററും ഉപയോഗിക്കാത്തതുകൊണ്ടായിരിക്കാം ആയുർവ്വേദാചാൎയ്യന്മാർ ഇതിനെപ്പററി അറിയുവാനിടയാകാത്തതു്.

(4) കൊക്കപ്പുഴു:—(Hook Worm) സൂക്ഷ്മദർശിനിയന്ത്രത്തിൻെറ സഹായത്താലല്ലാതെ ഈ ഇനത്തെ കാണുവാൻ സാധിക്കുകയില്ല. മുൻപ്രസ്താവിച്ച മൂന്നിനത്തേക്കാളും ഭയങ്കരങ്ങളായ ശല്യങ്ങൾ ഇവ വ

* മാപം എന്നതിൻെറ സ്ഥാനത്തുമാത്രം എന്നു ചേൎക്കുന്നതു കൂടുതൽ നന്നായിരിക്കുമെന്നുതോന്നുന്നു. Ed. V. S.

രുത്തിക്കൂട്ടുന്നുണ്ടു്. കുടലുകളുടെ ഭിത്തികളിൽ കടിച്ചുകിടന്നു് രക്തപാനംചെയ്യുക, എന്നുള്ളതാണ് ഈ വർഗ്ഗത്തിന്റെ പ്രധാനതൊഴിൽ. കുട്ടികളിൽ മാത്രമല്ല ഏതു പ്രായക്കാരിലും ഇതു് സുലഭംതന്നെ. രക്തക്കുറച്ചിലിനും തജ്ജന്യങ്ങളായ എല്ലാ ഭയങ്കരരോഗങ്ങൾക്കും ഇവകൾ നിദാനമായി പരിണമിക്കുന്നുണ്ടെന്നു് പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

ഏതിനമായാലും, കൃമികൾ ശരീരത്തിൽ കടന്നുകൂടിയിട്ടുണ്ടെന്നറിഞ്ഞാൽ ഉടനടി അവയെ ബഹിർഗമിപ്പിക്കുവാൻ പര്യാപ്തമായ ചികിത്സ ആരംഭിക്കേണ്ടതു് അത്യാവശ്യം തന്നെ. "സെൻടൊനിൻ" (Santonin) എന്ന കൃമിഹരൌഷധം പ്രായാനുസരണം ഒന്നു മുതൽ മൂന്നുവരെ നെന്മണിത്തൂക്കം, പഞ്ചസാരയിലോ, തേനിലോ കലത്തി അത്താഴത്തിനുശേഷം കഴിപ്പിക്കുകയും, അടുത്തദിവസം അതിരാവിലെ ആവണക്കെണ്ണയോ, മററുവല്ല ഭേദിഔഷധങ്ങളോ കൊടുത്തു് വയറിളക്കുകയും ചെയ്താൽ ഉരുണ്ട വിരകളും, ചെറുകൃമികളും ചത്തു് ബഹിർഗമിക്കുന്നതായിരിക്കും. "പപ്പയോട്ടിൻ" (Papayotin) എന്ന ഔഷധംകൊണ്ടും മേൽപറഞ്ഞ ഫലം ലഭ്യം തന്നെ. കപ്പക്കായ് (ഓമക്കായ്) വട്ടത്തിൽ മുറിച്ചു് അതിൽനിന്നും നിർഗ്ഗമിക്കുന്ന വെളുത്ത ചറം ഒരു സ്ഫടികപ്പാത്രത്തിൽ ശേഖരിച്ചു് തണലത്തോ, ചൂടാക്കിയ മണലിൻമീതെയോ, വെച്ചുണക്കിപ്പൊടിച്ചെടുത്താൽ കിട്ടുന്ന പൊടിയത്രെ പപ്പയോട്ടിൻ. ഇതു് ഒന്നുമുതൽ പത്തുനെന്മണിത്തൂക്കംവരെ കൊടുത്തതിന്റെ ഒന്നോ രണ്ടോമണിക്കൂറിന്നുശേഷം, വിരേചനൌഷധങ്ങൾ ഏതെങ്കിലും കൊടുക്കണം. ഉപ്പുവെള്ളം, ചുണ്ണാമ്പുകലക്കിത്തെളിയിച്ചെടുത്ത വെള്ളം, (Lime Water) നിലവേപ്പു (Quissia Wood) കഷായം ഇവയിലേതെങ്കിലുംകൊണ്ടുള്ള ഗുദവസ്തി (Enema) സൂൽകൃമികളെ ഉന്മൂലനാശം ചെയ്യാൻ പര്യാപ്തമായതുതന്നെ. "ഓലിയം ചിന്നപ്പോഡിയം" (Olium Chinnapodium) (കാട്ടുഭമോദകഎണ്ണ) പത്തോ പതിനഞ്ചോ തുള്ളിവരെ, നല്ലപോലെ വയറിളകുവാൻ വേണ്ടത്ര ആവണക്കെണ്ണയിൽ കലത്തിക്കൊടുത്തു് വയറിളക്കിയാൽ, കൊക്കപ്പുഴു ചത്തൊഴുങ്ങും. പക്ഷെ ഒരൊററ മുട്ടയെങ്കിലും കുടലിൽ ശേഷിച്ചാൽ വീണ്ടും വീണ്ടും വളന്നു പെരുകുന്നതായിരിക്കും. അതിനാൽ മേൽപ്രസ്താവിച്ച വിരേചനക്രമം ആഴ്ചയിലൊരിക്കൽവീതം മൂന്നോ നാലോ തവണ ആവത്തിക്കേണ്ടതാണ്. ഈ മാർഗ്ഗങ്ങളൊന്നും പീത്തവിരയെ ബഹിർഗമിപ്പിക്കുവാനുതകുന്നവയല്ല. വെള്ളം വററിത്തുടങ്ങിയ ചമ്പൻപാക്ക് (അടക്ക) ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചെടുത്ത ശീലപ്പൊടി, രണ്ടുമൂന്നു ഉറുപ്പികത്തൂക്കം, ഒരു തവി പശുവിൻപാലിൽചേർത്തു് കഴിച്ചാൽ ഇവ താനെ പുറത്തേക്കുവരുന്നതായിക്കാണാം. പാൽ ചൂടാക്കുകയോ മധുരം ചേക്കുകയോ പാടില്ല. ഇതു പുറത്തുവന്നാൽ തലഭാഗം അതിലുണ്ടോ എന്നു പരിശോധിച്ചറിയേണ്ടതും ഇല്ലാത്തപക്ഷം ഇതേ പ്രയോഗം അടുത്ത ആഴ്ചയിൽ ആവത്തിക്കേണ്ടതും അത്യാവശ്യം. ചുമന്ന തുളസിയിലച്ചാറു് രണ്ടുറുപ്പികത്തൂക്കം മാത്രയിൽ ഒന്നോ രണ്ടോ വാരം തുടൎന്നു കഴിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നാൽ എല്ലാ ഇനം വിരകളും കൃമികളും ചത്തൊഴുങ്ങുന്നതാണ്.

കുട്ടികൾക്കുള്ള ഏതു രോഗത്തെയും ചികിത്സിക്കുന്ന സന്ദർഭങ്ങളിലെല്ലാം, വിരശല്യമുണ്ടോ എന്നു പരിശോധിച്ചറിഞ്ഞു, ഉണ്ടെന്നു തെളിയുന്ന പക്ഷം ആദ്യമായി അവയെ വെളിയിലാക്കിയതിനുശേഷം മാത്രം മററു രോഗങ്ങളെ ചികിത്സിക്കു വാനാരംഭിച്ചാൽ, ഫലം പെട്ടെന്നു ലഭ്യമാകുന്നതാണ്. വിരശല്യത്തെ നിശ്ശേഷം നീക്കിയാലും, വീണ്ടും അവ കടന്നുകൂടാതെ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതു്, ഭക്ഷണക്രമം ഒന്നുകൊണ്ടു മാത്രമാണ്. വേണ്ടവിധം പാകപ്പെടുത്തിയ ആഹാരപാനീയങ്ങൾ, വേണ്ടസമയത്തു്, വേണ്ടിടത്തോളം, ഹിതമായും മിതമായും, കഴിക്കുക എന്നുള്ളതാണ് ജഠരത്തിൽ കൃമികളെ ജനിപ്പിക്കാതിരിക്കുവാനുള്ള ഉത്തമമാർഗ്ഗം.

പ്രാണായാമവും ആരോഗ്യവും.

(തുടച്ച)

(സി. എൻ. രാമൻനായർ, ശാന്തിയാശ്രമം, ചിറക്കടവു്)

ശ്വാസോച്ഛ്വാസം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള മുഖ്യ അവയവങ്ങൾ മൂക്ക്, ശ്വാസനാളം, ശ്വാസകോശങ്ങൾ ഇവയാകുന്നു. നാം ശ്വസിക്കുമ്പോൾ ശ്വാസകോശത്തിൽ ചെല്ലുന്ന പ്രാണവായുവോടുള്ള സമ്പർക്കത്താൽ, ഹൃദയത്തിൽ നിന്നും ശ്വാസകോശത്തിൽ വരുന്ന അശുദ്ധരക്തം, ശുദ്ധമായി വീണ്ടും ഹൃദയമാർഗ്ഗമായി, ശരീരമെല്ലാം ഓടുന്നു. ശ്വാസംവലിക്കുമ്പോൾ അതോടുകൂടിച്ചെല്ലുന്ന പൊടിപടലങ്ങളും ജീവരാശികളും മൂക്കിലുള്ള രോമങ്ങളിൽ തടഞ്ഞുപോകുന്നു. അതിനാൽ അവ വായുവോടുകൂടി ഉള്ളിലേക്ക് ചെല്ലുകയില്ല. ശ്വാസനാളങ്ങളിലേക്ക് കടക്കുന്നതിന് മുമ്പായിത്തന്നെ, വായു ചൂടായിട്ടാണ് അവിടെ ചെന്നുചേരുന്നതു്.

കാര്യബോധമില്ലാതെ പുത്രയോഗപർ വായിൽകൂടിയും ശ്വാസം വലിക്കുന്നുണ്ട്. ഇങ്ങനെ ശ്വസിക്കുന്ന വായു ശരിയായ ശുദ്ധീകരണം നടന്നിട്ടുള്ളതല്ല. ഈവിധം വായിൽകൂടെ ശ്വാസംവലിച്ചു വിടുന്നതിനാൽ പലവിധ ദോഷങ്ങൾക്കിടയുണ്ട്.

ചിലർ ശ്വാസംവലിക്കുമ്പോൾ തോൾ, മാറു് ഇവ ഉയർത്തിത്തള്ളിക്കുകയും, വയറിനെ സങ്കോചിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതുകൊണ്ട് മാർവ്വിന് വിരിവുണ്ടാകാമെങ്കിലും, ശ്വാസകോശത്തിലും വയററിലും മററും ചെല്ലേണ്ടിടത്തോളം പ്രാണവായു ചെല്ലാൻ വിഷമമാണ്.

ആസനങ്ങൾക്കും പ്രാണായാമത്തിനും തമ്മിൽ വളരെ സംബന്ധമുണ്ട്. പൂരക, കുംഭക, രേചകങ്ങളായ മൂന്നു ക്രിയകളെ അവലം

ബിച്ചാൺ്. പ്രാണായാമത്തിന്റെ ശരിയായവിധി ഇരിക്കുന്നതു്. ശ്വാസത്തെ അകത്തേക്കു് വലിക്കുക എന്ന പൂരകക്രിയയും, അകത്തു് അടക്കിനിറുത്തുക എന്ന കുംഭകക്രിയയും, ശ്വാസം വിടുക എന്ന രേചകക്രിയയും, നാം എപ്പോഴും ചെയ്തുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് ഇരിക്കുന്നതു്. അതായതു് നാം "സ്വാഭാവിക പ്രാണായാമം" ചെയ്തുകൊണ്ടുതന്നെ ഇരിക്കുന്നു എന്നു് ചുരുക്കം. അതിനെ നിയമബദ്ധമാക്കിയാൽ "ശരിയായ പ്രാണായാമം" ആകുന്നതാണ്. അപ്പോൾ നമ്മുടെ ആഗ്രഹവും ശരിപ്പെട്ടു എന്നു പറയാം.

പ്രാണായാമം ചെയ്യുമ്പോൾ ചില കാര്യങ്ങൾ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധയിൽ ഇരിക്കേണ്ടതാണ്. ശരീരം നിവത്തു്, മാറു്, കഴുത്തു്, ശിരസ്സ് ഇവ സമമായി വെച്ചുകൊള്ളണം എന്നുള്ളതു് എല്ലാററിലും പ്രധാനമായ ഒരു കാര്യമാണ്. ശരീരം നിവൻതന്നെയിരിക്കണം എന്നുള്ളതു് പ്രാണായാമസമയത്തു് മാത്രമല്ലാ; നടക്കുമ്പോഴും നിൽക്കുമ്പോഴും ഇരിക്കുമ്പോഴും, എല്ലാസമയത്തും തന്നെ വേണ്ടതാണ്.

സമം കായശിരോഗ്രീവം ധാരയന്നചലം സ്ഥിരഃ
സംപ്രേക്ഷ്യ നാസികാഗ്രം സ്വം ദിശശ്ചാനവലോകയൻ

ഗീത. 6—13.

ഇത്യാദി ഗീതാവചനങ്ങൾ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധാർഹങ്ങളാണ്.

പ്രാണായാമകാലത്തിൽ അഗ്നിഃസേവനം പാടില്ല. സൂര്യന്റെ ബാലകിരണങ്ങളിൽ നിന്നും ലഭിക്കുന്ന ചൂടു് ഗുണകരമാണ്. അധികം വസ്ത്രങ്ങൾ ഒന്നും ധരിക്കാതെ—കൌപീനധാരിയായിത്തന്നെ—പ്രാണായാമം ചെയ്യണം. ഉച്ഛ്വാസത്തിന്റെ ഗതിവർദ്ധിച്ചാൽ ക്ഷീണിക്കുന്നതാകയാലും, ശ്വാസോച്ഛ്വാസഗതികളിൽ വളരെ വ്യത്യാസങ്ങൾ വരാവുന്നതുകൊണ്ടും, അധികം ശ്രമപ്പെട്ടുവാൻ പാടില്ല. പ്രാണായാമം കഴിഞ്ഞു് അല്പം വിശ്രമിക്കണം. വാരത്തിൽ ഒരുപ്രാവശ്യം സുഖോഷ്ണമായ ജലത്തിൽ തടവി (തേച്ചു്) കുളിക്കണം. മാസത്തിൽ ഒരു പ്രാവശ്യം—നിവൃത്തിയുള്ളിടത്തോളം നഗ്നനായിട്ടുതന്നെ—ആതപസ്നാനം ചെയ്യേണ്ടതാണ്. ദിവസവും രാവിലെ തണുത്ത ജലത്തിൽ കുളിക്കണം. ദീർഘമായി ശ്വസിക്കേണ്ടതും മുഖംമൂടി ഉറങ്ങുവാൻ പാടില്ലാത്തതും ആകുന്നു. കിടന്നുറങ്ങുന്നതായ സ്ഥലം ശുദ്ധവായു ധാരാളം ലഭിക്കുന്നതായിരിക്കണം.

പ്രാണായാമത്തിനു് പററിയതു് പ്രാതഃകാലവും സായങ്കാലവും ആകുന്നു. അങ്ങിനെയാണെങ്കിലും ഉച്ചയ്ക്കോ അർദ്ധരാത്രിയിലോ ചെയ്യാൻ പാടില്ലെന്നില്ല. മനോവികാരങ്ങൾ, വിശപ്പു്, ദാഹം ഇവ വർദ്ധിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ പ്രാണായാമം ചെയ്യുവാനേ പാടില്ല. പ്രാണായാമംചെയ്യുന്നതിനു് പരിശുദ്ധമായ ഏകാന്തസ്ഥലം ഏററവും അത്യാവശ്യമാണ്. ഏററവും ഉത്തമമായിട്ടുള്ളതു് "അനുലോമവിലോമ" പ്രാണായാമമാണ്. ഈ വിധി മലശോധകവും, ഇതുകൊണ്ടു് സകലനാഡികളും ശുദ്ധമായിത്തീരുന്നതും ആകുന്നു. വിധി:—

പത്മാസനത്തിൽ ഇരിക്കുക. വലത്തുകൈപ്പെരുവിരൽ കൊണ്ട് വലത്തെ നാസാദ്വാരം അടച്ചിട്ട്, ഇടത്തുദ്വാരത്തിൽകൂടി അകത്തുള്ള വായുവിനെ പുറത്തേക്ക് ഇറക്കിക്കളയണം. അനന്തരം അതേ നാസാദ്വാരത്തിൽകൂടിത്തന്നെ, മാനസികമായി ഓങ്കാരമോ ഗായത്ര്യാദിമന്ത്രങ്ങളോ ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ട്, ശ്വാസംവലിച്ച് ശ്വാസകോശങ്ങൾ പൂർണ്ണമായി നിറയ്ക്കണം. പിന്നീട് നാലാമത്തേയോ അഞ്ചാമത്തേയോ വിരൽ കൊണ്ട് നാസികയുടെ ഇടത്തുദ്വാരവും അടച്ച് ശ്വാസത്തെ തടുത്ത് കുംഭകം ചെയ്യണം. പിന്നെ വലത്തുദ്വാരത്തിൽ നിന്നും തള്ളവിരൽ മാററി അതിൽകൂടി ശ്വാസം ക്രമത്തിൽ വിട്ടുകളയണം. അനന്തരം വീണ്ടും അതേ വലത്തുദ്വാരത്തിൽകൂടി ശ്വാസം എടുത്ത് കുംഭകം ചെയ്ത് ഇടത്തുദ്വാരംവഴി വിടണം. വീണ്ടും അതേമാർഗ്ഗമായി ശ്വാസംവലിച്ച് കുംഭകം ചെയ്ത് വലത്തുദ്വാരംവഴി വിടണം. ഇങ്ങനെ തുടരെ ചെയ്തുകൊള്ളാവുന്നതാണ്. ഇങ്ങനെ ചെയ്യുന്നതിൽ ഓർമ്മയിൽ ഇരിക്കേണ്ട ഒരുകാര്യം എന്തെന്നാൽ, പൂരകത്തിന് (ശ്വാസം ഉള്ളിലേക്ക് എടുക്കുവാൻ) അഞ്ചുസെക്കൻറുസമയം ആകുന്നെങ്കിൽ കുംഭകത്തിന് ൨൦ സെക്കൻറും രേചകത്തിനു ൧൦ സെക്കൻറും ആയിരിക്കണം എന്നുള്ളതാണ്; അതായത് പൂരകക്രിയയ്ക്ക് എത്രസമയം എടുക്കുന്നുവോ അതിൻെറ നാലിരട്ടിസമയം കുംഭകത്തിനും കുംഭകസമയത്തിൻെറ പകുതി, രേചകക്രിയയ്ക്കും എടുത്തിരിക്കേണ്ടതാണ്.

ഇപ്രകാരം "ലോമവിലോമ" പ്രാണായാമം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ട് ശരീരാരോഗ്യം ലഭിക്കുന്നു എന്നുമാത്രമല്ല, ആത്മബലം വർദ്ധിക്കുകയും, മുഖതേജസ്സ് ഉണ്ടാകയും ചെയ്യുന്നു. മനസ്സിൻെറ ചാഞ്ചല്യംകുറഞ്ഞ്, സങ്കല്പശക്തി വർദ്ധിക്കുന്നതിനും ഇത് വളരെ ഉപയോഗപ്പെടുന്നു.

പ്രാണായാമവിധികൾ പലപ്രകാരത്തിൽ ഉണ്ടെങ്കിലും അവ ഓരോന്നും തമ്മിൽ വലിയ വ്യത്യാസങ്ങൾ ഒന്നുമില്ല. നിയമപൂർവ്വം പ്രാണായാമം ശീലിച്ചാൽ ആരോഗ്യവും ദീർഘജീവിതവും ലഭിക്കുന്നതാണെങ്കിലും, അഭ്യാസം തുടങ്ങുമ്പോൾ അതു സാവധാനത്തിലും സൂക്ഷിച്ചും ചെയ്യേണ്ടതും, ക്രമേണ വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുപോകേണ്ടതുമാകുന്നു. ആദ്യം തുടങ്ങുമ്പോൾ തന്നെ അധികസമയം ചെയ്യുക. നേരത്തെ തന്നെ അധികം ചെയ്കയും പിന്നെ ഒട്ടും ചെയ്യാതിരിക്കുകയും അഥവാ അല്പമാത്രം ചെയ്കയും ചെയ്യുക; ഇങ്ങനെ ഒക്കെ പ്രവർത്തിച്ചാൽ വല്ലതും ദോഷം സംഭവിക്കാൻതന്നെയാണ് അധികവും ഇടയുള്ളത്.

ഫുട്ട്ബോൾകളി, കസർത്ത്, മററുതരം കായികാഭ്യാസങ്ങൾ, ഇവയെല്ലാംകൊണ്ട് സ്നായുക്കൾ സുദൃഢങ്ങളായിത്തീരുന്നു എന്നിരുന്നാലും, ശരീരത്തിൻെറ അന്തർഭാഗങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഇവ ഒന്നുംതന്നെ ശരിയായ വ്യായാമം ആകുന്നില്ല. ആ കാര്യം പ്രാണായാമത്താൽ സാദ്ധ്യമായിത്തീരുന്നു.

അനുഭവമുള്ള ചില ചെറുയോഗങ്ങൾ.

N. Krishna Panikkar, Parur.

1. തലയിൽ താരണത്തിന്.

വേപ്പിന്റെ ഇലയും കറുകയും മൂന്നുപലംവീതം ഒരിടങ്ങഴി കാടിയിൽ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞരിച്ച്, എരട്ടിമധുരവും, ശീമക്കൊട്ടവും മൂന്നു കഴഞ്ചുവീതം അരച്ചുകലക്കി നാഴി എണ്ണയും നാഴി തേങ്ങാപ്പാലും ചേൎത്തു കാച്ചി അരിച്ചു തേക്കുക. വളരെ ശക്തിയായുള്ള താരണവും ഒരുമാസം കൊണ്ട് നിശ്ശേഷം മാറിപ്പോകും.

2. ചുണങ്ങിന്.

രക്തചന്ദനം കാടിയിലരച്ചു പൊൻകാരം പൊരിച്ചതും ചേൎത്തു യോജിപ്പിച്ച് ചുണങ്ങുള്ള സ്ഥലത്തു പൂശി ഉണങ്ങിയാൽ തിരുമ്മിക്കളയുക. ഒരാഴ്ചയ്ക്കകം ചുണങ്ങു മാറും.

3. കുട്ടികൾക്ക് കൃമി, ഗ്രഹണി, ശൂല മുതലായവയ്ക്കു പൊടി.

ജാതിക്ക, ജാതിപത്രി, കരയാമ്പൂവ്, വെളുത്തുള്ളി അരച്ചുണക്കി, വയമ്പ്, അക്രാവ്, അയമോദകം, കൃമിശത്രു, ചുക്ക്, തിപ്പലി, ഏലത്തരി, വിഴാലരിക്കാമ്പ്, മായയ്ക്ക, കരിഞ്ജീരകം, കായം പൊരിച്ച്, ഇന്തുപ്പു വറുത്ത് ഇവ സമം. മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങ് അരച്ചുണക്കി മറ്റുള്ള മരുന്നുകൾക്കു തുല്യം. എല്ലാംകൂടി പൊടിച്ചു ശീലപ്പൊടിയെടുത്ത് പഞ്ചസാര ചേൎത്തു കൊടുക്കുക.

4. കാലിൽ നീരിറങ്ങുന്നതിന് എണ്ണ.

വാളമ്പുളിയില ൩ പലം ഒരിടങ്ങഴി കാടിയിൽ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞരിച്ച് ൩ കഴഞ്ചു കുരുമുളക് കല്ക്കംചേൎത്തു നാഴി എണ്ണകാച്ചി തേക്കണം. വാതപ്പനിയുടെ ഉപദ്രവമുള്ളവൎക്ക് ഈ എണ്ണ വളരെ ഫലപ്രദമാണ്.

5. കുട്ടികൾക്ക് രക്തമുണ്ടാകാനും, ഗ്രഹണി മുതലായവയ്ക്കും ഉള്ളിലേഹ്യം.

ചുവന്നുള്ളി പലം ൨. രണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ചു ഇരുനാഴിയാക്കി ഉള്ളി അതിൽത്തന്നെ അരച്ചുകലക്കി അരിച്ചു ൪ പലം പഞ്ചസാര കലക്കി കുറുക്കി ലേഹ്യപാകമാക്കി വാങ്ങി ജാതിക്ക, ജാതിപത്രി, കരയാമ്പൂവ്, മായയ്ക്ക, മക്കിപ്പൂവ്, അക്രാവ്, വാൽമുളക്, ഏലം, ഇലവൎങ്ഗം, പച്ചില, നാഗപ്പൂവ്, വിഴാലരിക്കാമ്പ്, കുടകപ്പാലയരി, ജീരകം, കരിഞ്ജീരകം, കൊത്തമ്പാലരി, അയമോദകം, അതിവിടയം ഇവ കാൽത്രപ്പാത്തുക്കംവീതം ഉണക്കിപ്പൊടിച്ച് ശീലപ്പൊടിയെടുത്ത് ലേഹ്യത്തിൽ ചേൎത്തു യോജിപ്പിച്ചു വച്ചുകൊണ്ട് പ്രായാനുസരണം കൊടുക്കുക.

വ്യായാമം.

Raja Raja Varma Thampan.

ശരീരത്തിന് ആയാസത്തെ ജനിപ്പിക്കുന്ന കമ്മത്തിനു വ്യായാമമെന്നു പറയുന്നു. മനുഷ്യരുടെ ആരോഗ്യസംരക്ഷണത്തിനു മിതമായ വ്യായാമം അത്യാവശ്യംതന്നെയാണ്. ശരിയായ വിധത്തിലല്ലാതെ ചെയ്യുന്ന വ്യായാമംകൊണ്ടും വ്യായാമം തീരെ ചെയ്യാതിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും നാം രോഗാധീനന്മാരായിത്തീരുന്നു. മിതമായ വ്യായാമം ശരീരത്തിലുള്ള മാംസപേശികൾക്കു പുഷ്ടിയുണ്ടാക്കി ഉറപ്പു വരുത്തുന്നു. തന്മൂലം ദേഹത്തിന് ഉല്ലാസത്തെ ജനിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. രക്തം ദേഹത്തിൽ എല്ലാ ഭാഗങ്ങളിലും ദ്രുതഗതിയിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നതിനും സൌകര്യം നൽകുന്നു. രക്തത്തിലുള്ള മലിനപദാത്ഥങ്ങളെ രോമകൂപങ്ങളിൽക്കൂടി വിയപ്പായി നിഗ്ഗമിപ്പിക്കുന്നു. ബുദ്ധിയുടെ ഇരിപ്പിടമായ തലച്ചോറിനെ പോഷിപ്പിക്കുകയും തൽഫലമായി ബുദ്ധി വികസിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. നല്ല ആരോഗ്യത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന ഒരുവനേ ബുദ്ധിവികാസം ഉണ്ടാകയുള്ളു. അതിനാൽ ബുദ്ധികൊണ്ടു സദാ ജോലിചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവക്കും വ്യായാമം അത്യാവശ്യമാകുന്നു. രോഗശമനത്തിനും രോഗംവരാതിരിക്കുന്നതിനും വ്യായാമം നമ്മെ വളരെ സഹായിക്കുന്നുണ്ട്.

> "ലാഘവം കമ്മസാമത്ഥ്യം ദീപ്തോഽഗ്നിർമ്മേദസഃ ക്ഷയഃ
> വിഭക്തഘനഗാത്രത്വം വ്യായാമാദുപജായതേ."

വ്യായാമംകൊണ്ടു ശരീരത്തിനു കനക്കുറവ്, ധാവനപ്ലവനാദി കമ്മങ്ങൾക്കു സാമർത്ഥ്യം, അഗ്നിദീപ്തി, മേദസ്സിന്റെ ക്ഷയം, ശരീരത്തിലുള്ള അവയവങ്ങൾക്കു വ്യക്തത, നിബിഡത്വം എന്നീ ഗുണങ്ങളുണ്ടാകുന്നു. മഹർഷിയും ഇപ്രകാരംതന്നെ ഉപദേശിക്കുന്നു.

> "ശരീരോപചയഃ കാന്തിർഗ്ഗാത്രാണാം സുവിഭക്തതാ
> ദീപ്താഗ്നിത്വമനാലസ്യം സ്ഥിരത്വം ലാഘവം മൃജാ.
> ശ്രമക്ലമപിപാസോഷ്ണശീതാദീനാം സഹിഷ്ണുതാ
> ആരോഗ്യം ചാപി പരമം വ്യായാമാദുപജായതേ.
> ന ചാസ്തി സദൃശം തേന കിഞ്ചിൽ സ്ഥൗല്യാപകഷണം
> ന ച വ്യായാമിനം മർത്ത്യമർദ്ദയന്ത്യരയോ ഭയാൽ.
> ന ചൈനം സഹസാക്രമ്യ ജരാ സമധിരോഹതി
> സ്ഥിരീഭവതി മാംസഞ്ച വ്യായാമാഭിരതസ്യ ഹി.
> വ്യായാമസ്വിന്നഗാത്രസ്യ പദ്ഭ്യാമുദ്വർത്തിതസ്യ ച
> വ്യാധയോ നോപസപ്പന്തി സിംഹം ക്ഷുദ്രമൃഗാ ഇവ.
> വയോരൂപഗുണൈർഹീനമപി കുയ്യാൽ സുദർശനം
> വ്യായാമം കുർവ്വതോ നിത്യം വിരുദ്ധമപി ഭോജനം.
> വിദഗ്ദ്ധമവിദഗ്ദ്ധം വാ നിർദ്ദോഷം പരിപച്യതേ."
>
> (സുശ്രുതസംഹിത.)

ധാതുക്കൾ, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ, ഓജസ്സ് മുതലായവയുടെ വൾ്ന തികഞ്ഞിട്ടില്ലാത്തതുകൊണ്ടും സ്വയമേവ ധാവനപ്ലവനാദികർമ്മങ്ങളെക്കൊണ്ടു വേണ്ട ശരീരായാസം വരുത്തുന്നതുകൊണ്ടും ബാലന്മാൎക്ക വേറെ വ്യായാമം ചെയ്യേണ്ട ആവശ്യമില്ല. ഇവൎക്ക കളികളിൽ പ്രത്യേക താല്പൎയ്യം കാണുന്നതും പ്രകൃതിയുടെ ഒരു മുൻകരുതലായി വിചാരിക്കണം. ഗൃഹജോലി പതിവായി എടുത്തു ദേഹാധ്വാനം ചെയ്യുന്ന സ്ത്രീകൾക്കും ഇതരവ്യായാമത്തിന്റെ ആവശ്യമില്ല. ശിശുക്കളുടെ കാൎയ്യവും ഇപ്രകാരംതന്നെ. കൈകാലുകൾ ഇളക്കി കളിക്കുന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ അവൎക്ക മതിയായ വ്യായാമം സിദ്ധിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു ശിശുക്കളെ അധികസമയം എടുത്തുകൊണ്ടു നടക്കുന്നതു് നല്ലതല്ല. അപ്രകാരം ചെയ്താൽ അവരുടെ ശരീരം ക്ഷയിക്കയല്ലാതെ പുഷ്ടിയോടും ബലത്തോടുംകൂടി വരുവാൻ പ്രയാസമാണ്. ധാരാളം വായുസഞ്ചാരവും വെളിച്ചവുമുള്ള സ്ഥലത്തു് ശിശുക്കളെ കിടത്തണം. കൈകാലുകൾ അനക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ തുണികൊണ്ടും മററും മൂടരുതു്. വാൎദ്ധക്യം വാതകോപവും ധാതുക്ഷയവും വരുന്ന കാലം ആകകൊണ്ടു് വൃദ്ധന്മാൎക്കും വ്യായാമം ഹിതമല്ല. വാതപിത്തജങ്ങളായ രോഗങ്ങളെക്കൊണ്ടു് ആൎത്തന്മാരും അജീൎണ്ണികളും വ്യായാമത്തെ ത്യജിക്കണം. കൂടാതെ,

"രക്തപിത്തീ കൃശഃ ശോഷീ ശ്വാസകാസക്ഷയാതുരഃ
ഭുക്തവാൻ സ്ത്രീഷു ച ക്ഷീണോ ഭ്രമാൎത്തശ്ച വിവൎജ്ജയേൽ."
(സുശ്രുതസംഹിത)

രക്തപിത്തമുള്ളവൻ കൃശൻ, ശരീരം ശോഷിച്ചവൻ, ശ്വാസംമുട്ടലുള്ളവൻ, ചുമയുള്ളവൻ, ക്ഷയരോഗമുള്ളവൻ, ഭക്ഷണംകഴിച്ചവൻ, സ്ത്രീസേവനിമിത്തം ക്ഷീണിച്ചവൻ, തലതിരിച്ചിലുള്ളവൻ എന്നിവരാരും വ്യായാമത്തെ ശീലിക്കരുതു്.

വ്യായാമത്തെ പതിവായി ശീലിക്കുന്നവർ ദേഹത്തിനു ഏററവും ബലമുണ്ടാക്കുന്ന ആഹാരസാധനങ്ങൾ നെയ്യു മുതലായ സ്നേഹദ്രവ്യങ്ങൾ ചേൎത്തു ഉപയോഗിക്കണം. ഇപ്രകാരമുള്ള സ്നിഗ്ദ്ധാഹാരം ശീലിക്കുന്നവരും ബലവാന്മാരുമായിട്ടുള്ളവർ തന്നെ തന്റെ പകുതിശക്തിമാത്രമെ വ്യായാമത്തിൽ ഉപയോഗിക്കാവു. മുലകളുടെ ഇടയിലും മൂക്കിലും എല്ലാ സന്ധികളിലും കക്ഷങ്ങളിലും ലലാടത്തിങ്കലും എപ്പോൾ സ്വേദോൽഗമം ഉണ്ടാകുന്നുവോ അപ്പോൾ തന്റെ അൎദ്ധശക്തി ഉപയോഗിച്ചു കഴിഞ്ഞു എന്നു മനസ്സിലാക്കി വ്യായാമം മതിയാക്കണം. അൎദ്ധശക്തി സ്വഭാവത്തെ ഇപ്രകാരവും അറിയാം.

"ഹൃദിസ്ഥാനാസ്ഥിതോ വായുൎയ്യദാ വക്ത്രം പ്രപദ്യതേ
വ്യായാമം കുൎവ്വതോ ജന്തോസ്തൽബലാൎദ്ധസ്യ ലക്ഷണം."

അൎദ്ധശക്തി ഉപയോഗിച്ചു വ്യായാമം ചെയ്യുന്നതുതന്നെ ശീതകാലമായ ഹേമന്തശിശിരഋതുക്കളിലും വസന്തഋതുവിലും മാത്രമെ പാടുള്ളു. ബാക്കി മൂന്നു് ഋതുക്കളിലും വ്യായാമം അല്പമായിട്ടുമാത്രമെ ശീലിക്കാവു.

"ശീതേഽഗ്ര്യം വൃഷ്ടിഘൎമ്മേഽല്പം ബലം മദ്ധ്യന്തു ശേഷയോഃ"

പൂൎണ്ണബലമുള്ള ശീതകാലത്തിലും മദ്ധ്യബലമുള്ള വസന്തത്തിങ്കലും ഒരുപോലെയുള്ള വ്യായാമം എങ്ങിനെ ഹിതമാകുമെന്നു സംശയിക്കാം. എന്നാൽ, ശിശിരഋതുവിങ്കൽ വൎദ്ധിച്ചതായ കഫം വസന്തത്തിങ്കൽ അൎക്കാംശുതാപിതമായി ദ്രവീഭവിച്ചു ജഠരാഗ്നിയെ നശിപ്പിക്കുന്നു. തന്മൂലം അനവധി രോഗങ്ങളും ഉണ്ടാകാനിടയുണ്ടു്. കൂടുതലായി വൎദ്ധിച്ച കഫത്തിനു ക്ഷയംവരാനാണു് വസന്തത്തിങ്കലും അൎദ്ധശക്തി ഉപയോഗിച്ചു വ്യായാമംചെയ്വാൻ വിധിച്ചിട്ടുള്ളതു്.

വ്യായാമംചെയ്യേണ്ടസമയം രാവിലെ എട്ടുമണിക്കു മുൻപോ വൈകിട്ടു നാലുമണിക്കുശേഷമോ ആയിരിക്കണം. നല്ലശരീരബലമുള്ളവർ രണ്ടുനേരവും വ്യായാമം ചെയ്യാറുമുണ്ടു്. വ്യായാമം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ സ്വല്പമെങ്കിലും ക്ഷീണം തോന്നിയാൽ ഉടനെ മതിയാക്കി വിശ്രമിക്കണം.

"ന ഭുക്തമാത്ര ആയമേന്യൽ" എന്നു വിധിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു വയറുനിറച്ചു ഭക്ഷണംകഴിച്ചിട്ടു വ്യായാമം ചെയ്യരുതു്. വ്യായാമം കഴിഞ്ഞ ഉടനെ വയറുനിറച്ചു ഭക്ഷണംകഴിക്കയുമരുതു്. മൂത്രപുരീഷാദികളുടെ വേഗങ്ങളെ ധരിച്ചുകൊണ്ടും വ്യായാമം ചെയ്യരുതു്. വ്യായാമം ചെയ്തുകഴിഞ്ഞാൽ ശരീരംമുഴുവനും സുഖമാകുംവണ്ണം മൎദ്ദിക്കണം. അതുകൊണ്ടു ദുൎമ്മേദസ്സും കഫവും ക്ഷയിക്കുന്നു. ദേഹത്തിനു ഉറപ്പും കാന്തിയുമുണ്ടാകുന്നു. വിയൎപ്പു നല്ലവണ്ണം അററി ദേഹത്തിനു സ്വസ്ഥത വന്നതിനു ശേഷം കുളിക്കാം.

"ക്ഷയതൃഷ്ണാരുചിച്ഛൎദ്ദിരക്തപിത്തഭ്രമക്ലമാഃ
കാസശോഷജ്വരശ്വാസാ അതിവ്യായാമസംഭവാഃ"

വേണ്ടതിലധികം വ്യായാമംചെയ്താൽ ക്ഷയം, തണ്ണീർദാഹം, അരുചി, ഛൎദ്ദി, രക്തപിത്തം, തലതിരിച്ചിൽ, തളൎച്ച, ചുമ, മെലിച്ചിൽ, പനി, ഏക്കം എന്നിതുകളെല്ലാം സംഭവിക്കും. ഒരുത്തനു ഇത്ര വ്യായാമം ഹിതമാണെന്നു നിൎദ്ദേശിക്കുവാനും തരമില്ല. എന്തെന്നാൽ,

"വയോബലശരീരാണി ദേശകാലാശനാനി ച
സമീക്ഷ്യ കുൎയ്യാദ്വ്യായാമമന്യഥാ രോഗമാപ്നുയാൽ."

വ്യായാമം ചെയ്യുന്നവന്റെ പ്രായം, ദേഹബലം, ശരീരസ്ഥിതി, എന്നിതുകളേയും ദേശകാലങ്ങളേയും ആഹാരസ്വഭാവത്തേയും നോക്കി അറിഞ്ഞു് അതുകൾക്കെല്ലാം അനുഗുണമായ വിധം വ്യായാമം ശീലിക്കണം. മററുപ്രകാരത്തിലായാൽ രോഗമുണ്ടാകുകയും ചെയ്യും.

പലവിധത്തിലുള്ള പന്തുകളി, കച്ചകെട്ടൽ, വഴിനടക്കുക, ബാറിൽകയറുക, ഡംബൽസ് എടുക്കുക തുടങ്ങിയുള്ളവ ശരീരത്തിനു് ആയാസത്തെ ജനിപ്പിക്കുന്ന കൎമ്മങ്ങളാകുന്നു. ഹിന്ദുക്കളിൽ ചിലർ ഈശ്വരപ്രീതിക്കായി ആചരിച്ചുപോരുന്ന നമസ്കാരവും ഉത്തമമായ വ്യായാമമാകുന്നു. ഊരുസ്തംഭം, പ്രമേഹം, സ്ഥൌല്യം മുതലായ രോഗങ്ങളിൽ വ്യായാമം ചികിത്സയായിട്ടും വിധിച്ചുകാണുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ ആരോഗ്യമുള്ളവനായും ബുദ്ധിമാനായും ജീവിതകാലം സുഖമായി കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നതിനു് വ്യായാമം നമുക്കു് അവശ്യം വേണ്ടതാകുന്നു.

* ദ്രവ്യപരിചയം.

(എസ്. കെ. വാരിയർ.)

കോലരക്ക്.

(I.)

(തുടർച്ച)

കോലരക്ക പലമാതിരിയാക്കി വിൽക്കപ്പെടുന്നുണ്ട്. മേൽപ്രകാരം എടുക്കപ്പെടുന്ന കോലരക്ക്, ഉരുക്കി പാലാക്ഷാ (Sheet Lac) അക്കിയിട്ടും, പൊടിച്ചു ശീലപ്പൊടിയാക്കി അങ്ങിനെയും മററു പല രൂപത്തിലും വിൽക്കപ്പെടുന്നു. ഉരുക്കി നമുക്ക പരിചയമുള്ള (Sealing wax or Lac-sticks) ഒക്കെ ആക്കിയും വിൽക്കപ്പെടുന്നു. ചെഞ്ചല്യം മുതലായ അന്യവസ്തുക്കൾകൂടി ചേർത്താണ് പ്രായേണ Sealing wax മുതലായവ ഉണ്ടാക്കിവരുന്നതു്. ലാക്ഷാരസം അണിയുന്നതു് സ്ത്രീകൾക്ക സൗഭാഗ്യവർദ്ധനകരമായി പഴയ കവികൾ വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലൊ. ഇന്നും ബംഗാളിവനിതകളിൽ പലരും ഉള്ളങ്കാലിലും ഉള്ളംകയ്യിലും ലാക്ഷാരസം അണിയുന്ന നടപ്പുണ്ട്. കോലരക്ക് ആഭരണനിർമ്മാണത്തിനും ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നുണ്ട്. കോലരക്കകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ മാലകളും വളകളും സാധുക്കളായ മാർവാറിസ്ത്രീകളുടെ ഇടയിൽ ഇന്നും ധാരാളം പ്രചാരമുള്ളതാണ്.

കോലരക്ക ശുദ്ധിയാക്കി വെറുതെ പൊടിച്ചു, മൂന്നുനാലു മാഷം കാച്ചിയ പാൽ, ശുദ്ധജലം, തണ്ഡുലോദകം, അനുരൂപമായ സ്വരസങ്ങൾ ഇവയിൽ അവസ്ഥാഭേദംപോലെ ചേർത്ത് ഉപയോഗിച്ചാൽ രക്താതിസാരം, ഉരഃക്ഷതം, രക്തപ്രദരം, രക്തവാന്തി, സദ്യഃക്ഷതം ഇവയിൽ നല്ല ഫലമുള്ളതാണ്. ലാക്ഷാദി, മഹാലാക്ഷാദി, വാശാചന്ദനാദി, കിരാതതിക്തകാദി മുതലായ തൈലയോഗങ്ങളും അവയുടെ ഉപയോഗവൈവിദ്ധ്യവും വൈദ്യലോകത്തിൽ സുപ്രസിദ്ധങ്ങളാണല്ലൊ. കോലരക്കകഷായം ഘനീകൃതമാക്കി എടുക്കുന്നതിനു "അലക്തകം" (RedLac-dye) എന്നു പറയുന്നു.

(2) കർക്കടശൃംഗി.

കർക്കടശൃംഗി എന്നു പറയുന്നതു് ഒരു ജന്തുവിന്റെ കൂട് — (Horn-like) ആണെന്നു പറയാം. കർക്കടവൃക്ഷം* എന്നുതന്നെ പറയാ

* ലേഖകൻ എഴുതിവച്ചിട്ടുള്ള "ദ്രവ്യപരിചയം" എന്ന പുസ്തകത്തിൽനിന്ന്. പകർപ്പവകാശം (ലേഖകന്.)

വുന്ന ഒരുമാതിരി വൃക്ഷത്തിന്റെ ഇളങ്കൊമ്പിലാണ് ഇതു് ഉണ്ടാവുന്നതു്. പഞ്ചാബു്, സുലൈമാൻപർവ്വതം, സിംലാ മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ ഈ വൃക്ഷങ്ങൾ ധാരാളമുള്ളതും ഇതു് ഇവിടങ്ങളിൽ ഉണ്ടാവുന്നതുമാകുന്നു. ഈ വൃക്ഷത്തിനു പഞ്ചാബിൽ "കക്കിര" എന്നു നാട്ടുഭാഷയിൽ പറയുന്നു. സിലോണിൽ ഈമാതിരി വൃക്ഷങ്ങൾ ഉള്ളതായി അറിവില്ല. എന്നാൽ, ലേഖകനു നേരിട്ടറിവില്ലെങ്കിലും സിലോണിലെ ചില പ്രദേശങ്ങളിലെ കടുക്കാവൃക്ഷങ്ങളിൽ ഇതുണ്ടാവുന്നുണ്ടെന്നു് അവിടങ്ങളിലെ ചില പണ്ഡിതന്മാരായ വൈദ്യന്മാർ പറഞ്ഞറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. കൂടാതെ, ഇംഗ്ലീഷിൽ, Rhus Succidanea എന്നു പറയുന്ന ഒരുമാതിരി വൃക്ഷത്തിലും ഉണ്ടാവുന്നതായി പറയപ്പെടുന്നു. എന്നാൽ അങ്ങിനെ ഉണ്ടാവുന്ന "കർക്കടശൃംഗി" ഗുണഹീനമാണെന്നാണ് പറയപ്പെടുന്നതു്. "കർക്കടശൃംഗി"ക്കു "കുളീരശൃംഗി" എന്നും പറയാറുണ്ടല്ലൊ. ജലജന്തുവായ ഞണ്ടിന്റെ (Crab or water crane) പുറഭാഗത്തിനോടൊ അഥവാ മുഖഭാഗത്തിനോടോ ആകൃതിസാമ്യമുള്ളതുകൊണ്ടാവാം ഇതിനു് ഈ പേർ സിദ്ധിച്ചതു്. മേല്പറഞ്ഞ "കക്കര" വൃക്ഷം പഞ്ചാബുദേശത്തെ ഒരു പ്രാദേശികൗഷധമാകുന്നു. ഇതിന്റെ കായാണു് അവിടങ്ങളിൽ ഔഷധത്തിന്ന ഉപയോഗപ്പെട്ടുത്തിവരുന്നതു്. മററു ഭാഗങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കുന്നതായി അറിവില്ല. അഗ്നിമാന്ദ്യം, അതിസാരം ഇവയിൽ ഇതിന്റെ കായ് പലരൂപത്തിലും ഉപയോഗപ്പെടുത്തിവരുന്നു.

കർക്കടശൃംഗി, ഏതാണ്ടു് അതിന്റെ പുറഭാഗത്തു് രക്താഭയൊ കൃഷ്ണവർണ്ണമൊ രണ്ടുംകൂടി കലൎന്ന നിറമൊ ഉള്ളതാകുന്നു. എളുപ്പം നുറുങ്ങുന്ന സ്വഭാവത്തോടുകൂടിയതുമാകുന്നു. കർക്കടശൃംഗി പൊട്ടിച്ചാൽ അകത്തു മണ്ണുകുഴഞ്ഞു ഉണങ്ങിയിരിക്കുന്നതായി കാണാറുണ്ടല്ലൊ. ദൂരവീക്ഷണിയിൽകൂടി നോക്കി, അതു മണ്ണല്ലെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടു്. കർക്കടശൃംഗി ഉണ്ടാക്കുന്ന പ്രാണികളുടെ മൃതശരീരം ജീർണ്ണിച്ചതാണ് അവയെന്നു പ്രത്യക്ഷമായിരിക്കുന്നു. ഈ "കക്കര"വൃക്ഷം ദൂരക്കാഴ്ചയിൽ ഏതാണ്ടു നമ്മുടെ വേപ്പുവൃക്ഷത്തോടു വളരെ സാദൃശ്യമുള്ളതാണ്. കർക്കടശൃംഗിയുടെ ചൂർണ്ണം കഫം, കാസം, ശ്വാസം, വമനം, ക്ഷയം, പുഷ്പവികാരങ്ങൾ മുതലായവയിൽ വളരെ ഫലപ്രദങ്ങളാണെന്നുള്ളതു പ്രസിദ്ധമാണല്ലൊ. ശ്വാസകോശത്തിൽനിന്നു കഫത്തെ ദ്രവിപ്പിച്ചു മുറിച്ചുകളയുന്നതിനു് ഇതിനു് ഒരു വിശേഷശക്തിയുണ്ടു്. അതിസാരത്തിലും ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ ഇതിന്റെ ഉപയോഗം വിധിക്കപ്പെടുന്നു. ഗ്രാഹിയാണു്.

(3) വംശലോചന — മുളങ്കർപ്പൂരം.

വംശലോചന എന്നു പറയുന്നതു മൂത്ത മുളകളുടെ മുട്ടുകൾക്കുള്ളിൽനിന്നു കിട്ടുന്ന ഒരു സാധനമാകുന്നു. ഇതു് എല്ലാ മുളകളിലും കാണുന്നതല്ല. കാണുന്ന മുളകളിൽ, അവ പൂത്തു അരി മൂത്താൽ വെട്ടിപിളൎന്നാൽ കാണുന്നതാണു്. മലയാളവർഷം ൻ൫-ൻ൬ ഈ വർഷങ്ങളിലാണെന്നു തോന്നുന്നു കിഴക്കൻപ്രദേശങ്ങളിൽ മുളകൾ മിക്കതും പൂ

ത്തു നശിക്കയുണ്ടായി. അക്കാലത്തു പലക്കും ഇതു കിട്ടിയിരുന്നതായി അറിയുന്നു. ബോംബെ, ആസാം, ബമ്മാ മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ മുള സമൃദ്ധമായി ഉണ്ടാവുന്നു. ജാംഗലദേശപ്രകൃതി മുളകൃഷിക്ക് അധികം പററിയതാണ്. ഇപ്പോഴും മുളങ്കർപ്പൂരം അധികമായി കിട്ടിവരുന്നതു മുൻ പറഞ്ഞ രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നാണ്. മുള വെട്ടി നശിപ്പിക്കാതെതന്നെ മുള മുട്ടുകൾ തുളച്ചാണ് അവിടങ്ങളിൽ മുളങ്കർപ്പൂരം എടുത്തുവന്നിരുന്നത്. അടുത്തകാലംവരെ ഇത് അവിടങ്ങളിൽ ഒരു വ്യവസായമായിരുന്നു. എ) ന്നാൽ ഇപ്പോൾ അതു വളരെ ചുരുക്കമായിരിക്കുന്നു. കേരളത്തിൽ സാധാരണ അങ്ങാടികളിൽ വംശലോചന സുലഭമല്ല. എന്നാൽ വടക്കേ ഇന്ത്യ സിലോൺ ഇവിടങ്ങളിൽ മാക്കററുകളിൽ ഇത് സുലഭമാണ്. ഇന്ത്യയിൽനിന്നുതന്നെയാണ് സിലോണിൽ ഇത് ഇറക്കമതിചെയ്യപ്പെടുന്നത്. കേരളത്തിൽ ഇതു സാധാരണമല്ലാത്തതിനു ന്യായമായ കാരണമുണ്ട്. കേരളത്തിലെ വൈദ്യന്മാർ വംശലോചനയുടെ സ്ഥാനത്ത് അധികവും കൂവനൂറ് (Arrow root) എടുത്തുവരുന്നു. ച്യവനപ്രാശത്തിലെ, "താലീശ്യാദ്യുഷ്ണലം" ഷാഡ്ഗിമാഷ്ടകത്തിലെ "കർഷോന്മിതാ തവക്ഷീരി" എന്നുംമററുമുള്ള എല്ലാ വിധികളിലും കേരളീയർ കൂവ്വനൂറാണ് എടുത്തുവരുന്നത്. എന്നാൽ വ്യാഖ്യാനങ്ങളിൽ "വംശലോചന" (പല മലയാളവ്യാഖ്യാനങ്ങളിലും ഒഴിച്ചു) എന്നുതന്നെ പറഞ്ഞുകാണുകയും ചെയ്യുന്നു. പല മരുന്നുകളുടെ ദുർല്ലഭ്യത്താൽ പഴയ കേരളീയവൈദ്യന്മാർ അവയ്ക്കു സമത്ഥമായ "പ്രതിനിധി" (Substitute) കളെ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്. നമ്മുടെ അടപതിയൻ ഇപ്രകാരം ജീവന്തിക്കുള്ള ഒരു പ്രതിനിധിയാകുന്നു. (1) എന്നാൽ കൂവ്വനൂറ് വംശലോചനയ്ക്കു സമത്ഥമായ പ്രതിനിധിയാണെന്നു സമ്മതിക്കാൻ വിഷമമാണ്. കൂവ്വനൂറ് ശീതവും ബൃംഹണവുമായ ഒരു ദ്രവ്യമാണ്. അതിനു കാസശ്വാസഹരത്വം എത്രയൊ കുറവൊ ശൂന്യമൊ ആണ്. ച്യവനപ്രാശം, ശാർങ്ഗധരന്റെ താലീസാദിചൂർണ്ണം, സിതോപലാദിചൂർണ്ണം മുതലായവ വംശലോചനയും കൂവ്വനൂറും പ്രത്യേകം വേറെചേർത്ത് ഉണ്ടാക്കി രോഗിളിൽ പരീക്ഷണം നടത്തിയിട്ടുള്ള വൈദ്യന്മാർ ഈ അഭിപ്രായം സമ്മതിക്കുന്നതാണ്.

ബോംബെ മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ വംശലോചന സുലഭമാണെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലൊ. അവിടങ്ങളിൽ ഇതിനു റാത്തലിനു ൨ മുതൽ ആറു വരെ ഉറുപ്പിക വിലയുണ്ട്. എന്നാൽ സുലഭമായി അവിടങ്ങളിൽ ഇപ്പോൾ കിട്ടിവരുന്ന വംശലോചനയും സ്വാഭാവികഗുണമുള്ളതൊ മുളകളിൽ താനേ വിളഞ്ഞു ഉണ്ടാവുന്നതൊ അല്ല. കൃത്രിമനിമ്മിത (Artifical) മാണ് ഇപ്പോൾ അധികം കിട്ടിവരുന്നത്. ഇംഗ്ലീഷിൽ (Calcination Systaem) എന്നു പറയുന്ന ഒരുവക പ്രത്യേകരീതിയിലുള്ള ഭസ്മീകരണോപായംകൊണ്ടു കൃത്രിമമായി നിമ്മിക്കുന്നവയാണവ. എങ്കിലും ഇതു രക്ത

(1) ഇതു ജീവന്തിയെപ്പററിയുള്ള വിവരണത്തിൽ ഉണ്ട്.

സ്തംഭകവും കഫശമനവും ആണ്. വംശരോചന തനിയെ ഉപയോഗിക്കുമ്പോൾ ൨ രക്തിമുതൽ ഒരു മാഷംവരെ യുക്തമായ അനുപാനത്തോടുകൂടി ഉപയോഗിക്കാം.

ഇവിടെ ഒരു ചെറിയ വിവരണം വേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. തുകാക്ഷീരി, തവക്ഷീരി, തുകാ മുതലായവ നാം പ്രായേണ കൂവ്വനൂറിന്റെ പര്യായമായി ഗണിച്ചു വരായിരിക്കുന്നു. വംശരോചനയ്ക്കു പ്രതിനിധിയായി കൂവ്വനൂറിനെ സ്വീകരിക്കമൂലം അതും കൂവ്വനൂറിന്റെ പര്യായമായി പലരും വ്യാഖ്യാനിച്ചുംപോരുന്നു. നിഘണ്ടുക്കളിൽനിന്നും ഈ കുഴപ്പം പരിഹരിക്കുന്നതിനു വളരെ ശ്രമവും വേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. യൂനാനിവൈദ്യന്മാരിൽനിന്നാണ് തവക്ഷീരി ആയുർവ്വേദവൈദ്യന്മാൎക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ളതു് എന്നു പല അഭിജ്ഞന്മാരും പറയുന്നു. യൂനാനിവൈദ്യന്മാർ പാലിൽനിന്നു "തവാഷീർ" എന്നു് ഒരു സാധനം എടുത്തുവന്നിരുന്നു. അതിനെയാണു തവക്ഷീരിയായി നമ്മുടെ ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നാണ് അവരുടെ മതം. വംശരോചനയും യൂനാനിവൈദ്യന്മാരിൽനിന്നാണത്രെ ആയുർവ്വേദത്തിൽ വന്നതു്. ശാർങ്ഗധരന്റെ സിതോപലാദിചൂൎണ്ണം യൂനാനിക്കാരുടെ "സ്ഫൂഫെതവാഷീർ" എന്ന ചൂൎണ്ണംതന്നെ പറയത്തക്ക വ്യത്യാസമില്ലാത്തതാണെന്നുള്ളതു വാസ്തവമാണെന്നു രണ്ടിലും പരിചയമുള്ളവൎക്കറിയാം. ആകൃതിസാമ്യംമൂലം, യൂനാനിക്കാരുടെ "ശീരഖിശ്ത"വും "തവാഷീർ"ം ഒന്നായി ധരിച്ചു എല്ലാംകൂടി വംശരോചനയായി തീൎന്നതാണെന്നും അവർവിചാരിക്കുന്നു. ഇവയിൽ "ശീരഖിശ്ത" (പാലിൽനിന്നെടുക്കുന്നതു്) ഇപ്പോൾ വളരെ സുലഭമല്ല. ഇതിന്റെ സ്ഥാനത്തു നമ്മുടെ കൂവനൂറ് പ്രായേണ ഫലപ്രദമാണ്. എന്നാൽ വംശരോചനയുടെ പ്രതിനിധി ഒരിക്കലും കൂവ്വനൂറായിരിക്കുന്നതു് "യുംജ്യാത്തദ്വിധമന്യൽ" എന്ന പ്രമാണത്തിനു വിധേയമല്ല. പരീക്ഷിക്കാൻ തയാറുള്ളവൎക്കും ഗുണവ്യത്യാസം പ്രത്യക്ഷമായി അനുഭവപ്പെടുകയും ചെയ്യാം.

"തുകാക്ഷീരീ തവക്ഷീരീ, ത്വക്ക്ഷീരീ ക്ഷീരികാ ശുഭാ
തുകാക്ഷീൎയ്യപരാ വാംശീ വംശജാ വംശരോചനാ."

എന്ന പ്രമാണം, തുകാക്ഷീരി രണ്ടുതരമെന്നും അതിലൊന്നു മുളയിൽനിന്നു ഉണ്ടാവുന്നതാണെന്നും തെളിവിക്കുന്നതാണല്ലൊ, മുൻപ്രസ്താവിച്ച സംഗതികളിലെ ചരിത്രഭാഗം തെളിയിക്കുന്നതിനു യൂനാനിവൈദ്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ മൂലഭാഷയിൽതന്നെ പഠിച്ചു പരിശോധിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നതിനാലും, ഈ ലേഖകന്റെ യൂനാനിവൈദ്യപരിചയം അപ്രകാരമല്ലാത്തതുകൊണ്ടും സാദ്ധ്യമല്ല. ഔഷധഭാഗത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ചരിത്രഭാഗത്തിനുള്ള പ്രാധാന്യം കുറവുമാണല്ലോ. ഇംഗ്ലീഷിൽ പറയുന്ന (Arrow root) യഥാർത്ഥത്തിൽ കൂവ്വയാണൊ എന്നും കൂവ്വ താദൃശമായ ഒരു ചെടി മാത്രമല്ലയൊ എന്നും സംശയിക്കാവുന്നതാണ്.

(4) കൊടിത്തൂവ്വ? (ദുരാലഭാ)

ദുരാലഭ കൊടിത്തൂവ്വയാണൊ? ഇതു് ആലോചിച്ചു തീർച്ചപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്. നിഘണ്ടുക്കൾ ശരിക്ക പരിശോധിച്ചാൽ, ദുരാലഭയും, ദുസ്സർശയും രണ്ടാണെന്നു കാണാം. പെർഷ്യാ, അറേബ്യാ, സിറിയാ, ഗ്രീസ് മുതലായ രാജ്യങ്ങളിലെ സമുദ്രതീരം സംബന്ധിച്ചാണ് "ദുരാലഭാ" അധികവും ഉണ്ടാവുന്നതു്. "സമുദ്രാന്താ ദുരാലഭാ" എന്നതിൽ നിന്നു് ഇതു് സമുദ്രതീരങ്ങളിൽ ഉണ്ടാവുന്നവയെന്നും, ഇന്ത്യയിൽ ദുർല്ലഭമെന്നും കൂടി അൎത്ഥം വരുന്നുണ്ടല്ലോ. അറേബ്യാ മുതലായ രാജ്യങ്ങളിൽ മരുഭൂമിയിലാണ് ഇതു് അധികവും ഉണ്ടാവുന്നതു്. "യാഷശക്കര" എന്നപദം സുപരിചിതമാണല്ലോ. "ദുരാലഭാക്വാഥകൃതാ ശക്കരാ" എന്ന ചരകവ്യാഖ്യാതാവായ ചക്രപാണിയുടെ വിവരണവും, ഡല്ലനൻെറ "യവാസക ാഥാലനീഭാവാൽ ശക്കരാ കൃതാ യവാസശക്കരാ"എന്നുള്ള സുശ്രുതവ്യാഖ്യാനഭാഗവും പരസ്പരവൈരുദ്ധ്യംകൂടാതെ വ്യാഖ്യാനിക്കാനുള്ളതാകുന്നു. എന്നാൽ ഡല്ലനൻെറ വിവരണംകൊണ്ടാണ് ചക്രപാണിയുടെ വ്യാഖ്യാനഭാഗത്തിൻെറ വസ്തുസ്ഥിതി വെളിവാകുന്നതു് എന്നുപറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പ്രത്യക്ഷാനുമാനങ്ങൾക്കു ശാസ്ത്രം വിരുദ്ധമായിരിക്കാൻ പാടുള്ളതല്ലല്ലോ. മേല്പറഞ്ഞ "ദുരാലഭ" വെട്ടിനുറുക്കി വെള്ളത്തിൽ ഒരുദിവസം ഇട്ടിരുന്നു അരിച്ചോ, തിളപ്പിച്ചുഅരിച്ചോ എടുത്തുവെച്ചിരുന്നാൽ അടിയിൽ തരിതരിയായി പഞ്ചസാരപോലെ മധുരമുള്ള ഒരു വസ്തു (Tears gum) ഊറിവരുന്നു. ഇതു് സംഗ്രഹിച്ചു എടുത്താൽ കഷായതിക്താനുരസമായ അതിമാധുൎയ്യമുള്ള യാഷശക്കരയാകുന്നു. ഇതു ഈ ചെടിയിൽനിന്നു ഒരുമാതിരി സമൃദ്ധമായിത്തന്നെ കിട്ടുന്നു. ഇപ്രകാരംഎടുക്കുന്ന "യാഷശക്കര"പ്രധാനപ്പെട്ട യൂനാനിവൈദ്യന്മാരുടെ പക്കൽനിന്നും സുലഭമാണ്. അവർ അതിനു"തുരംജബീജ"മെന്നു പറയുന്നു. ഇംഗ്ലീഷിൽ (Nanna) എന്നും പറയപ്പെടുന്നു. "കഷായമധുരാ ശീതാ സതിക്താ യാഷശക്കരാ" എന്ന ചരകവചനം സ്മൎത്തവ്യമാണ്. ചെടി പുഷ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ പറിച്ചു പകുതി കീഴ്പ്പോട്ടു വെട്ടിക്കളഞ്ഞു മേൽപ്രകാരം ചെയ്താൽ സമൃദ്ധമായി "യാഷശക്കര" കിട്ടുന്നതാണ്. ഇതു് മൃദുരേചനമാണ്. ദുർബ്ബലന്മാർ, ക്ഷയരോഗികൾ, അനുഷംഗികമലബന്ധമുള്ളവർ ഇവൎക്കെല്ലാം ഉത്തമമായ ഒരു മൃദുശോധനൌഷധമാകുന്നു. തന്നിച്ചോ പാലിലൊ ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. പിത്തഹരവും രക്തശോധകവുമാകുന്നു. "യാഷശക്കരാ മധുരകഷായാ തിക്താനുരസാശ്ലേഷ്മഹരീചേതി" എന്ന സുശ്രുതവചനം ഇവിടെ സ്മൎത്തവ്യമാകുന്നു. മൂത്രകൃഛ്റം, ദാഹം, രക്തപിത്തം കാസം, ശ്വാസം, അൎശ്ശസ്സ്, മദാത്യയം, ഭ്രമം മുതലായവയിൽ നല്ല ഫലമുള്ളതാണ്. മദാത്യയം ഭ്രമം ദാഹം ഇവയ്ക്കു ദുരാലഭ തന്നെ പ്രയോഗിക്കാവുന്ന സന്ദൎഭങ്ങളുമുണ്ടു്. (യോഗരത്നാകരം) ഈ യാഷശക്കര പ്രായസ്ഥിതിക്കനുസരിച്ചു ഒരു തോലയൊ കൂടുതലോ ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.

ശബ്ദാൎത്ഥംകൊണ്ടു യോജിപ്പിക്കാമെങ്കിലും ദുസ്സൎശയും നമ്മുടെ

കൊടിത്തൂവയാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. മൂൾട്ടാൻ ഗംഗാതീരപ്രദേശങ്ങൾ പഞ്ചാബു മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ ദുസ്സ്പർശ ഉണ്ടു്. ഇതിനു മുൻപറഞ്ഞ എല്ലാവിധ ലക്ഷണങ്ങളുമുണ്ടെങ്കിലും "ശക്കര" കുറവാണു്. എങ്കിലും അല്പമായി ഉണ്ടു്. മററുഗുണങ്ങളിൽ ദുരാലഭയ്ക്കു തുല്യമായിട്ടുള്ളതുതന്നെ. നമ്മുടെ കൊടിത്തൂവയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അതു ശോധനകരമല്ലെന്നല്ല ഗ്രാഹികൂടിയാണു്. ദുരാലഭാരിഷ്ടം പ്രസിദ്ധമാണല്ലൊ. ഇതു് ബോംബയിൽ ഓർഡർചെയ്തു ദുരാലഭ വരുത്തി അരിഷ്ടമുണ്ടാക്കിയും, ഇന്നാട്ടിലെ കൊടിത്തൂവകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയും പരീക്ഷിക്കാൻ തയാറായാൽ വ്യത്യാസമറിയാം. മററെല്ലാഗുണങ്ങളും ഇതിനുണ്ടെന്നുള്ളതു് നിഷേധിക്കത്തക്കതല്ല, ദുസ്സ്പർശ എന്ന പദാൎത്ഥപ്രകാരം തൊട്ടാൽ ചൊറിയുന്നതു് എന്നർത്ഥം കിട്ടുന്നില്ലെന്നുള്ളതും ചിന്ത്യമാകുന്നു. എങ്കിലും"കഛുരാ" (ചൊറിച്ചിലിനെ ഉണ്ടാക്കുന്നതു്) എന്ന പൎയ്യായവും ഇതിനുണ്ടു്. വടക്കുപടിഞ്ഞാറൻ ഇന്ത്യയിലുണ്ടാവുന്നു. മുൻപറഞ്ഞ ദുസ്സ്പർശക്കു ചെറിയ ചൊറിച്ചിലിനെ ഉണ്ടാക്കുവാൻ കഴിയും. എന്നാൽ അതിനു് അല്പമാത്രമായിട്ടെങ്കിലും ശക്കരയുണ്ടെന്നും നമ്മുടേതിനു ഇല്ലെന്നും, അതും മൃദുശോധനമാണെന്നും ഇവിടുത്തേതു ഗ്രാഹിയാണെന്നും ഉള്ള വ്യത്യാസമുണ്ടു്. അതുപോലെതന്നെ വേരിനു ചെമ്പുനിറം (താമ്രമൂലികാ) മുൻപറഞ്ഞതിനുണ്ടു് എന്നും വ്യത്യാസമുണ്ടു്.

മുൻപറഞ്ഞ രണ്ടുതരം ചെടികളും ഉണക്കി ചതച്ചു ഉമ്മത്തില പുകല അയമോദകം മുതലായവയോടു ചേൎത്തു ശ്വാസരോഗത്തിൽ പുകവലിക്കുന്നതു് അവിടങ്ങളിൽ ഒരു പ്രാദേശികൌഷധമാകുന്നു. പത്രസ്വരസം നേത്രശുക്ലത്തിൽ അവിടങ്ങളിലെ നേത്രചികിത്സകന്മാർ ഉപയോഗപ്പെടുത്തിവരുന്നു. അദ്ധ്വാവഭേദകത്തിൽ നസ്യംചെയ്യുന്നതും സാധാരണയാണു്. ഇതിൻെറ പൂവു് അർശസ്സിൻെറ വേദന പെട്ടെന്നു നിവൃത്തിവരുത്തുവാനായി വെച്ചുകെട്ടുന്നതും ഒരു പ്രാദേശികപ്രയോഗമാകുന്നു.

പരിമാണനിൎണ്ണയം.

പി. എൻ. ശൎമ്മാ.

(Editor New Health)

ഔഷധനിർമ്മാണവിഷയത്തിൽ പരിമാണനിൎണ്ണയത്തിനുള്ള സ്ഥാനം അനിതരസാമാന്യമായ പ്രാമാണ്യത്തെ അർഹിക്കുന്നു. ഔഷധത്തിൻെറ പൂൎണ്ണമായ ഫലപ്രാപ്തിയും ഏറെക്കുറെ അതിനെ ആശ്രയിച്ചു തന്നെയാണു നിൽക്കുന്നതു്. ഏതദ്വിഷയകമായി ഈയിടെ വലിയകൊട്ടാരം വൈദ്യൻ, ശ്രീമാൻ വാസുദേവൻഉണ്ണി അവർകളുമായി എനിക്കു

സ്വല്പസമയം സംസാരിക്കുവാൻ സംഗതിയായി. അപ്പോഴാണ് ഈ വിഷയത്തിൽ കേരളീയൎക്ക് ഇന്നും അനുഭവിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്ന വൈഷമ്യം പൂൎവ്വാധികം എന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടതു്.

ഇന്നു കേരളത്തിൽ പ്രചാരത്തിലിരിക്കുന്ന അളവുസാധനങ്ങളും തൂക്കങ്ങളും ദേശംതോറും വ്യത്യസ്തങ്ങളും പേരുകൊണ്ടുമാത്രം ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണുന്ന പരിമാണങ്ങളെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നവയുമായി തീൎന്നിട്ടുണ്ടു്. ഇതിനൊരു ഐകരൂപ്യം വരുത്തേണ്ട കാലം എത്രയും വൈകിയിരിക്കുന്നു. ഇതിന്നു് ഇന്നു് ഏതുദേശത്തിലും ഒന്നുപോലെ പ്രചാരത്തിലുള്ള ഇംഗ്ലീഷ് അളവുസാധനങ്ങളുമായി യോജിച്ച ഒരു കണക്ക് ഉണ്ടാക്കുകയാണ് സുകരമായിട്ടുള്ളതെന്നു് എനിക്കു തോന്നുന്നു. തിരുവനന്തപുരത്തു് ഒരു ഇടങ്ങഴി 48 ഔൺസും ഹരിപ്പാടു തുടങ്ങിയ സ്ഥലങ്ങളിലും മലബാറിൽ ചില പ്രദേശങ്ങളിലും ഒരു ഇടങ്ങഴി 32 ഔൺസും ആയി കണക്കാക്കുന്നുവെന്നു് എനിക്കറിവുണ്ടു്. കഴഞ്ചു്, പലം തുടങ്ങിയ തൂക്കങ്ങളിലും ഇതുപോലെ ഭേദം കാണുന്നുണ്ടു്. ഇവയെല്ലാംകൂടി ഒരു നിൎണ്ണയം ചെയ്യുന്നതു പുതുതായി വൈദ്യവൃത്തിയിൽ ഇറങ്ങി പ്രവൎത്തിക്കുന്നവൎക്കും വൈദ്യവിദ്യാൎത്ഥികൾക്കും വളരെ ഉപകാരപ്രദമായിരിക്കും.

ഇതുപോലെതന്നെ ശ്രദ്ധയെ അൎഹിക്കുന്ന മറെറാരു വിഷയം ഉണ്ടു്. അതു ചില ഔഷധങ്ങളുടെ പാകത്തിൽ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള അളവു സംശയകോടികളെ ഉളവാക്കുന്നു എന്നതാണ്. ഉദാഹരണമായി സുകുമാരത്തിന്റെ കഥതന്നെ നോക്കുക. അതിൽ കഷായത്തിനു പറഞ്ഞിട്ടുള്ള മരുന്നുകളുടെ തൂക്കവും വെള്ളത്തിന്റെ അളവും സാമാന്യപരിഭാഷയിൽ കാണിച്ചിട്ടുള്ള കണക്കുകളോടു് തീരെ യോജിക്കുന്നില്ല. ഇതിനു പലരും പലതരത്തിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ നിസ്സംശയമായി ഒരു തീരുമാനമുണ്ടാകണമെങ്കിൽ പാരമ്പൎയ്യം, പഠിപ്പു്, പരിചയം എന്നിവകൊണ്ടു പ്രശസ്തരായ വൈദ്യരുടെ സഹായമേ ശരണീകരണീയമായിട്ടുള്ളു.

വൈദ്യരത്നം ശ്രീമാൻ പി. എസ്. വാരിയരുടെ ഉത്സാഹത്തിൽ കുറേക്കാലംമുമ്പു് കോഴിക്കോട്ടുവച്ചു കൂടിയ ഒരു യോഗത്തിൽ വേണ്ട ആലോചനകൾ നടത്തി ഈവക കാൎയ്യങ്ങൾക്കു ചില തീരുമാനങ്ങൾ നടത്തിയതായി കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ അവ അന്നവിടെ കൂടിയവരിൽ മാത്രമായി ലയിച്ചുപോയെന്നാണു തോന്നുന്നതു്. അന്നവിടെ വരുത്തിയ തീരുമാനങ്ങൾ അറിവുള്ളവർ ഈ മാസികവഴി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയാൽ ഉപകാരമായിരിക്കും. അല്ലെങ്കിൽ വീണ്ടും ഒരാലോചനചെയ്യുന്നതു നന്നായിരിക്കും. ഈ മാസികയിൽ അതിനു വേണ്ട സ്ഥലം അനുവദിക്കുന്നതിന് പത്രാധിപൎക്ക് ദയവുണ്ടാകുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

विदर्भचिकित्सामाह—

विदर्भे दन्तमूलानि मण्डलाग्रेण शोधयेत् ।
क्षारं युञ्ज्यात्ततो नस्यं गण्डूषादि च शीतळम् ॥ ३९ ॥
संशोध्योभयतः कायं शीतश्चोपाचरेत्ततः ।

विदर्भ इति ॥ विदर्भे मण्डलाग्रेण दन्तमूलानि शोधयेत् । ततः क्षारं युञ्ज्यात् । शीतळं नस्यगण्डूषादि च । ततः कायं उभयतः संशोध्य शीतैः उपाचरेत् इत्यन्वयः । विदर्भाख्ये मण्डलाग्रेण शस्त्रेण दन्तमूलानि शोधयित्वानन्तरं तत्र क्षारं युञ्ज्यात् । शीतळमतिशयेन शीतं नस्यं गण्डूषं च । आदिशब्देन प्रतिसारणरोपणस्नेहादिपरिग्रहः । ततोऽनन्तरं कायवमनविरेचनादिभिः उभयतो विशोध्य शीतैः शीतद्रव्यसिद्धघृतपानादिभिरुपाचरेत् ॥

दन्तनाळीनां चिकित्सामाह—

नाळीं दन्तानुगां दन्तं समुद्धृत्याग्निना दहेत् ॥ ४० ॥
कुब्जानेकगतिं पूर्णां मधूच्छिष्टेन गुळेन वा ।

नाळीमिति ॥ दन्तानुगां नाळीं दन्तं समुद्धृत्य अग्निना दहेत् । कुब्जानेकगतिं गुळेन मधूच्छिष्टेन वा पूर्णां दहेत् इत्यन्वयः । दन्तानुगां नाळीं दन्तनाळीं दन्तं समुद्धृत्य दन्तमूलानुगामिनीं नाळीं एषिण्या सम्यगेषयित्वा तदाश्रितं दन्तं सन्दंशकदन्तनिर्घातकयोरन्यतरेण उद्धृत्याग्नितप्तशलाकया दहेत् । कुब्जानेकगतिं वक्रगतिं बहुगतिं च नाळीं गुळमधूच्छिष्टयोरन्यतरेण पूरयित्वा तद्विधया तप्तशलाकया दहेत् ॥

धूपनं जातिमदनखदिरस्वादुकण्टकैः ॥ ४१ ॥
क्षीरिवृक्षाम्बुगण्डूषो नस्यं तैलं च तत्कृतम् ।

धूपनमिति ॥ जातिमदनखदिरस्वादुकण्टकैः धूपनं क्षीरिवृक्षाम्बुगण्डूषः तत्कृतं तैलं नस्यं च (हितं) इत्यन्वयः । दाहादनन्तरं जात्यादिभिर्धूपनम् । धावनमिति वा पाठः । क्षीरिवृक्षकषायेण गण्डूषधारणं क्वाथकल्कीकृतक्षीरिवृक्षसिद्धेन तैलेन नस्यं च हितम् । जाती मालती । मदनो मदनफलः । स्वादुकण्टको गोक्षुरकः ॥

एवं दन्तमूलरोगाणां चिकित्सितमुक्त्वानन्तरं जिह्वारोगाणां चिकित्सामाह—

कुर्याद्वातोष्ठकोपोक्तं कण्टकेष्वनिलात्मसु ॥ ४२ ॥
जिह्वायां—

ജാതി=പിച്ചകം: മദനം=മലങ്കാര, ഖദിരം=കരിങ്ങാലി, സ്വാദുകണ്ടകം=ഞെരിഞ്ഞിൽ. ക്ഷീരിവൃക്ഷം=നാല്പാമരം.

कुर्यादिति ॥ जिह्वायां अनिलात्मसु कण्टकेषु वातोष्ठकोपोक्तं कुर्यात् इत्यन्वयः । अनिलात्मस्वनिलमयेषु । वातजे जिह्वाकण्टक इत्यर्थः । वातोष्ठकोपोक्तं अस्मिन्नेवाध्याये वातोष्ठकोपचिकित्सायां स्नेहाक्तं पिचुधारणादिकं कर्मोक्तम् । तत् कुर्यात् ॥

पित्तकण्टकचिकित्सामाह---

पित्तजातेषु घृष्टेषु रुधिरे स्रुते ।
प्रतिसारणगण्डूषनावनं मधुरैर्हितम् ॥ ४३ ॥

पित्तजेति ॥ पित्तजातेषु घृष्टेषु रुधिरे स्रुते मधुरैः प्रतिसारणं गण्डूषनावनं हितं इत्यन्वयः । पित्तजातेषु जिह्वाकण्टकेषु घृष्टेषु कृतघर्षणेषु रुधिरे रक्ते स्रुते सति मधुरैः यष्टीमधुकादिमधुरद्रव्यैः प्रतिसारणं गण्डूषनावनं तच्चूर्णेन प्रतिसारणं तत्क्वाथेन गण्डूषं तत्सिद्धेन स्नेहेन नस्यं च हितम् ॥

कफकण्टकचिकित्सामाह---

तीक्ष्णैः कफोत्थेष्वप्येवं सर्षपत्र्यूषणादिभिः ।

तीक्ष्णैरिति ॥ कफोत्थेषु तीक्ष्णैः सर्षपत्र्यूषणादिभिः एवं कुर्यादित्यन्वयः । कफजेषु कण्टकेषु तीक्ष्णैः तीक्ष्णगुणैः सर्षपत्र्यूषणादिभिः त्र्यूषणं त्रिकटु । आदिशब्देन तीक्ष्णोष्णरूक्षतिक्तोषणकषायादिद्रव्यपरिग्रहः । एवं पित्तकण्टकवत् प्रतिसारणगण्डूषनावनादिकं कर्म कुर्यात् । अत्र कण्टकसंज्ञितस्य मांसांकुरस्य बाहुल्यात् बहुवचनोक्तिः ॥

असाध्यस्याप्यचिरोत्थितस्य दैवगतेरनिर्देश्यतया चिकित्सितव्यत्वान्नूतनस्य जिह्वालसस्य चिकित्सामाह--

नवे जिह्वालसेऽप्येवं तं तु शस्त्रेण न स्पृशेत् ॥ ४४ ॥

नव इति ॥ नवे जिह्वालसे अपि एवम् । तं तु शस्त्रेण न स्पृशेत् इत्यन्वयः । नवे अचिरोत्थिते । अनुपक्रमस्य जिह्वालसस्यादावुपक्रमकथनेनैवाचिरोत्थितस्य साध्यत्वमपि मन्तव्यम् । अपिशब्दः समुच्चयार्थः । एवं कफपित्तजत्वात् कफपित्तकण्टकोक्तं प्रतिसारणगण्डूषनावनादिकं कर्म कुर्यात् । अत्र विशेषं दर्शयति । तं जिह्वालसम् । तुशब्दो विशेषद्योतकः । शस्त्रेण मण्डलाग्रादिना न स्पृशेत् स्पर्शनमपि न कुर्यात् । न स्पृशेदित्युक्तत्वात् लेखनादिकमपि न कार्यमित्यर्थः । अत्र शस्त्रनिषेधात् पूर्वोक्तानां वातादिकण्टकानां शस्त्रसाध्यत्वमपि सूचितम् ॥

अधिजिह्वाचिकित्सामाह--

उन्नाम्य जिह्वामाकृष्टां बडिशेनाधिजिह्विकाम् ।
छेदयेन्मण्डलाग्रेण तीक्ष्णोष्णैर्घर्षणादि च ॥ ४५ ॥

സർഷപം=വെളുകടുക

उन्नाम्येति ॥ बलिशेन आकृष्टां अधिजिह्विकां जिह्वां उन्नाम्य मण्डलाग्रेण छेदयेत् । तीक्ष्णोष्णैः घर्षणादि च इत्यन्वयः । बलिशेनावलम्ब्य आकृष्टामधिजिह्विकां शस्त्रक्षतभयात् जिह्वोन्नमनं कृत्वा मण्डलाग्रेण शस्त्रेण छिन्द्यात् । तीक्ष्णोष्णैः तीक्ष्णोष्णगुणद्रव्यैः घर्षणादिकं च कुर्यात् । आदिशब्देन कबलनावनादिपरिग्रहः ॥

अपक्वाया उपजिह्विकायाश्चिकित्सामाह—

उपजिह्वां परिस्राव्य यवक्षारेण घर्षयेत् ।

उपजिह्वामिति ॥ उपजिह्वां परिस्राव्य यवक्षारेण घर्षयेत् इत्यन्वयः । उपजिह्वां परिस्राव्य त्रिकटुकादिचूर्णेनोदकस्रावणं कृत्वा यवक्षारचूर्णेन घर्षयेत् । यवक्षारो यावशूकः ॥

एवं जिह्वारोगाणां चिकित्सितमुक्त्वाऽनन्तरं तालुरोगाणां चिकित्सितमुच्यते । तत्रापि तालुपिटकानामसाध्यत्वात् साध्याया गलशुण्ठिकायाश्चिकित्सामाह—

कफघ्नैः शुण्ठिका साध्या नस्यगण्डूषघर्षणैः ॥ ४६ ॥

कफघ्नैरिति ॥ शुण्ठिका कफघ्नैः नस्यगण्डूषघर्षणैः साध्या इत्यन्वयः । गलशुण्ठिका कफहरैस्तीक्ष्णनस्यशोधनगण्डूषतीक्ष्णोष्णतिक्तोषणकषायादिद्रव्याववर्षणैः साध्या साधयितव्या ॥

वृद्धायास्तस्याः छेदनप्रकारमाह—

उर्वारुबीजप्रतिमं वृद्धायामसिराततम् ।
अग्रं निविष्टं जिह्वाया बलिशाद्यवलम्बितम् ॥ ४७ ॥
छेदयेन्मण्डलाग्रेण नात्यग्रे न च मूलतः ।
छेदेऽत्यसृक्क्षयान्मृत्युर्हीने व्याधिर्विवर्द्धते ॥ ४८ ॥

उर्वारुरिति ॥ वृद्धायां उर्वारुबीजप्रतिमं असिराततं जिह्वायां निविष्टं अग्रं बलिशाद्यवलम्बितं मण्डलाग्रेण छेदयेत् । अत्यग्रे न मूलतः च न । अतिच्छेदे असृक्क्षयात् मृत्युः । हीने व्याधिः विवर्द्धते इत्यन्वयः । गलशुण्ठिकायां वृद्धायां सत्यां उर्वारुबीजप्रतिमं उर्वारुबीजसदृशं उर्वारुबीजं कर्कटिकाबीजम् । असिराततं सिरारहितं जिह्वोपरिभागे निविष्टं गलशुण्ठिकाग्रं बलिशाद्यवलम्बितं कृत्वा मण्डलाग्रेण शस्त्रेण छेदयेत् । कथं नात्यर्थमग्रे नचात्यर्थं मूले । यतः अतिमूलच्छेदे सति असृक्क्षयात् मृत्युर्मरणम् । अत्यग्रच्छेदनाद्व्याधिर्विवर्द्धते । उर्वारुबीजप्रतिमादिविशेषणेन तस्याग्रे कृशदीर्घं सिरारहितं स्थानं छेदयेदित्यर्थः ॥

अनन्तरकरणीयमाह---

मरिचातिविषापाठावचाकुष्ठकुटन्नटैः ।
छिन्नायां सपटुक्षौद्रैर्घर्षणं कबलः पुनः ॥ ४९ ॥
कटुकातिविषापाठानिम्बरास्नावचाम्बुभिः ।

ഉർവ്വാരുബീജം=വെള്ളരിക്കുരു

मरिचेति ॥ छिन्नायां सपटुक्षौद्रैः मरिचातिविषापाठावचाकुष्ठकुटन्नटैः घर्षणं पुनः कटुकातिविषापाठानिम्बरास्नावचांबुभिः कबलः हितः इत्यन्वयः । सम्यक् छिन्नायां गलशुण्डिकायां पटुक्षौद्रसहितैर्मरिचादिभिः घर्षणं पुनः घर्षणानन्तरं कटुकादिभिः कबलधारणं च हितम् । पटु सैन्धवम् । कुटन्नटं श्योनाकः । अन्यत् सुबोधम् ॥

ताल्वर्बुदस्यासाध्यत्वात् सङ्घातादीनां चिकित्सितं कारणसाम्यादेकीकृत्याह—

संघाते पुप्पुटे कूर्मे विलिख्यैवं समाचरेत् ॥ ५० ॥

संघात इति ॥ संघाते पुप्पुटे कूर्मे विलिख्य एवं समाचरेत् इत्यन्वयः । संघातस्तालुसंहतिः । पुप्पुटस्तालुपुप्पुटः । कूर्मस्तालुकच्छपः । साध्यस्य कच्छपस्याप्युपक्रमकथनमनुक्तकालविशेषत्वेऽपि अत्रोष्ठजिह्वालसवदादाविति मन्तव्यम् । उक्तञ्च तन्त्रान्तरे—"यदुक्तं तालुसंघाते पुप्पुटे कच्छपेऽपि च । इदमेव नवे कार्यं कर्म" इति । विलिख्य मण्डलाग्रेण शाकादिपत्रैर्वा विलेखनं कृत्वा एवं गलशुण्ठिकावत् कफघ्नस्वगण्डूषघर्षणादिभिरुपाचरेत् । विलेखनमत्रविशेषः । एवमित्युक्तत्वात् प्रवृद्धयोस्संघातपुप्पुटयोः छेदनमपि कार्यमिति सूचितम् । तदनन्तरोक्तघर्षणकबलधारणादिकञ्च ॥

तालुपाकचिकित्सामाह—

अपक्वे तालुपाके तु कासीसक्षौद्रतार्क्ष्यजैः ।
घर्षणं कबलः शीतः कषायो मधुरौषधैः ॥ ५१ ॥

अपक्व इति ॥ अपक्वे तालुपाके तु कासीसक्षौद्रतार्क्ष्यजैः घर्षणं मधुरौषधैः शीतः कषायः कबलः इत्यन्वयः । अपक्व अप्राप्तपाके नवे तालुपाके । तुशब्दः पक्वस्य क्रियाविशेषद्योतकः । क्षौद्रयुतैः कासीसतार्क्ष्यचूर्णैः । घर्षणं हितम् । मधुरद्रव्यैर्यष्टीमधुकादिभिः कृतः शीतः शीतस्पर्शः कषायः कबलधारणाय हितः । शीतैः कषायमधुरौषधैरिति वा पाठः ॥

पक्वस्य छेदनादिक्रियाविशेषमाह—

पक्वेऽष्टापदवद्भिन्ने तीक्ष्णोष्णैः प्रतिसारणम् ।
वृषनिंबपटोलाद्यैस्तिक्तैः कबलधारणम् ॥ ५२ ॥

पक्व इति ॥ पक्वे अष्टापदवद्भिन्ने तीक्ष्णोष्णैः प्रतिसारणं तिक्तैः वृषनिम्बपटोलाद्यैः कबलधारणं हितमित्यन्वयः । तालुपाके पक्वे सति अष्टापदवत् अष्टापदश्चतुरङ्गपीठः तद्वत् भिन्ने तद्गतरेखावादित्यर्थः । तीक्ष्णोष्णैः पित्तजत्वेऽपि कफस्थानगतत्वाद्व्रणपरिशुध्द्यै च तीक्ष्णोष्णगुणद्रव्यचूर्णैः प्रतिसारणं हितम् । तिक्तरसैः वृषादिभिः कबलधारणञ्च हितम् ॥

പടു=ഇന്തുപ്പു. അതിവിഷ=അതിവിടയം, കടന്നടം=പലകപ്പയ്യാനി. കടുക=കടുകരോഹിണി. രാസ്നം=അരത്ത.

तालुशोषचिकित्सामाह--

तालुशोषे त्वतृप्तस्य सर्पिरौत्तरभक्तिकम् ।
कणाशुण्ठीशृतं पानम्—

तालुशोष इति ॥ तालुशोषे तु अतृप्तस्य कणाशुण्ठीशृतं सर्पिः औत्तरभक्तिकं पानं हितं इत्यन्वयः । तालुशोषाख्ये रोगे । तुशब्दो विशेषद्योतकः । अतृप्तस्य तृष्णासहितस्य कणाशुण्ठीशृतं पिप्पलीनागराभ्यां सिद्धं सर्पिः औत्तरभक्तिकं उत्तरं भक्तं उत्तरभक्तं तत्र भवमौत्तरभक्तिकं भक्तस्य पूर्वमित्यर्थः । पानं पानशब्देन केवलस्नेहस्य पानं सेवनम् । अत्र तालुशोषे विचारणया न सेव्यमित्यर्थः ॥

अम्लैर्गण्डूषधारणम् ॥५३ ॥
धन्वमांसरसाः स्निग्धाः क्षीरसर्पिश्च नावनम् ॥

अम्लैरिति ॥ अम्लैः गण्डूषधारणं स्निग्धाः धन्वमांसरसाः क्षीरसर्पिः नावनं च हितं इत्यन्वयः । अम्लैरम्लस्कन्धकषायैः गण्डूषधारणं हितम् । स्निग्धाः स्नेहसहिताः धन्वमांसरसाः जाङ्गलमांसरसाः क्षीरसर्पिः क्षीरोद्भूतं सर्पिः । चशब्दः समुच्चये । नावनाय हितमित्यर्थः ॥

एवं तालुरोगाणां चिकित्सितमुक्त्वानन्तरं कण्ठरोगाणां सामान्येन चिकित्सामाह---

कण्ठरोगेष्वसृङ्मोक्षस्तीक्ष्णैर्नस्यादिकर्म च ॥ ५४ ॥

कण्ठेति ॥ कण्ठरोगेषु असृङ्मोक्षः तीक्ष्णैः नस्यादिकर्म च (हितं) इत्यन्वयः । अष्टादशविधेषु कण्ठरोगेषु असृङ्मोक्षः सिरावेधजलूकादिभिरस्रहरणं तीक्ष्णैः तीक्ष्णद्रव्यैः नस्यादिकर्म । आदिशब्देन कबलगण्डूषादिपरिग्रहः । चशब्दः समुच्चये ॥

क्वाथः पानं च दार्वीत्वङ्निंबतार्क्ष्यकलिंगजः ।

क्वाथ इति ॥ दार्वीत्वङ्निम्बतार्क्ष्यकलिङ्गजः क्वाथः पानं च इत्यन्वयः । दार्व्यादीनां कषायः पानविषये च हितः । दार्वी दारुहरिद्रा । दार्वीत्वगित्येकं पदमिति केचित् । तत्पक्षे दारुहरिद्रायास्त्वगित्यर्थः । कलिङ्ग इन्द्रयवः ॥

हरीतकीकषायो वा पेयो माक्षिकसंयुतः ॥ ५५ ॥

हरीतकीति ॥ माक्षिकसंयुतः हरीतकीकषायः वा पेयः इत्यन्वयः । माक्षिकसहितः केवलं हरीतक्याः क्वाथो वा पेयः ॥

ക്ഷീരസപ്പിസ്സ്=പാൽ കടഞ്ഞെടുത്ത നെയ്യ്. ദാർവ്വീ=മരമഞ്ഞൾ. ത്വക്=എലവങ്ങത്തൊലി. താർക്ഷ്യം=മാക്കീരക്കല്ല്. കലിംഗകം=കടകപ്പാലയരി.

कबलादिकमाह—

श्रेष्ठाव्योषयवक्षारदार्वीद्वीपिरसाञ्जनैः ।
सपाठातेजिनीनिंबैः शुक्तगोमूत्रसाधितैः ॥ ५६ ॥
कबलो गुलिका चाऽत्र कल्पिता प्रतिसारणम् ।

श्रेष्ठेति ॥ शुक्तगोमूत्रसाधितैः सपाठातेजिनीनिम्बैः श्रेष्ठाव्योषयवक्षारदार्वीद्वीपिरसाञ्जनैः कबलः अत्र कल्पिता गुलिका प्रतिसारणं च (हितं) इत्यन्वयः । शुक्तगोमूत्राभ्यां साधितैः पक्वैः पाठादिसहितैः श्रेष्ठादिभिः कबलः । अत्र अस्मिन् काथे शुक्तगोमूत्रयोर्वा पिष्टैरभिरेव कल्पिता गुलिका प्रतिसारणार्थं च हिता । तेजिनी ज्योतिष्मती । श्रेष्ठा त्रिफला । द्वीपि व्याघ्रपादी ॥

शोफार्तियुक्तस्य प्रलेपनमाह—

निचुलं कटभीमुस्तादेवदारुमहौषधम् ॥ ५७ ॥
वचा दन्ती च मूर्वा च लेपः कोष्णोऽर्तिशोफहा ।

निचुलमिति ॥ निचुलं कटभीमुस्तादेवदारुमहौषधं वचा दन्ती च मूर्वा च कोष्णः लेपः अर्तिशोफहा इत्यन्वयः । निचुलादीनां कल्केन कवोष्णः प्रलेपः अर्तिं पीडां शोफं च हन्ति ॥

कण्ठरोगाणां सामान्येन चिकित्सितमुक्त्वानन्तरं वातादिभेदेन चिकित्साविशेषं दर्शयेत—

अथाऽन्तर्बाह्यतः स्विन्नां वातरोहिणिकां लिखेत् ॥ ५८ ॥
अंगुलीशस्त्रकेणानु पटुयुक्तनखेन वा ।
पञ्चमूलांबुकबलस्तैलं गण्डूषनावनम् ॥ ५९ ॥

अथेति ॥ अथ अन्तर्बाह्यतः स्विन्नां वातरोहिणिकां अनु अंगुलीशस्त्रकेण पटुयुक्तनखेन वा लिखेत् । पञ्चमूलाम्बुकवलः तैलं गण्डूषनावनं इत्यन्वयः । अथेति मङ्गलार्थं । अन्तर्गले शस्त्रस्य दुःखावचार्यतया तत्र शस्त्रकर्मण्यपायोपशमनार्थं पूर्वं मङ्गलप्रयोगः । अन्तर्बाह्यतः अन्तरुष्णक-बलधारणादिभिः बहिरग्नितप्ततान्त्रवादिभिश्च स्विन्नां वातरोहिणिकां शस्त्रविध्युक्तेनांगुलिशस्त्रेण अथवा पटुयुक्तनखेन सैन्धवचूर्णप्रदिग्धेन नखेनैव वा विलिखेत् । तथा बृहत्पञ्चमूलसिद्ध-कषायेण कबलधारणं आमतैलेन गण्डूषधारणं च नावनं च हितम् ॥

पित्तरोहिणीचिकित्सामाह—

विस्राव्य पित्तसंभूतां सिताक्षौद्रप्रियंगुभिः ।
घर्षेत् सलोध्रपत्तङ्गैः कबलः कथितैश्च तैः ॥ ६० ॥

തേജിനി=ചെറുപ്പുന്നയരി. വ്യോഷം=ചുക്ക, മുളക, തിപ്പലി. ദ്വീപി=പുലിച്ചുവടി. നിചുളം=വഞ്ചിക്കോലം. കടഭി=വെൺകുന്നി. ദന്തി=നാഗദന്തി. മൂർവ്വാ=പെരുങ്കുരുമ്പ.

विस्राव्येति ॥ पित्तसम्भूतां विस्राव्य सलोध्रपत्तङ्गैः सिताक्षौद्रप्रियंगुभिः घर्षेत् । तैः क्वथितैः कबलः च हितः इत्यन्वयः । पित्तजां रोहिणीं क्षौद्रम्यूषणादिभिर्विस्राव्य लोध्रपत्तङ्गसहितैः सितादिभिः घर्षेत् । सिता शर्करा । प्रियंगुः फलिनी । क्वथितैस्तैरेव कबलधारणं च हितम् । मधुसितायैर्लोध्रपत्तङ्गप्रियंगुभिरित्यर्थः ॥

द्राक्षापरूषकक्काथो हितश्च कबलग्रहे ।

द्राक्षेति ॥ कबलग्रहे द्राक्षापरूषकक्काथः च हितः इत्यन्वयः । तथा कबलधारणे मृद्वीकापरूषकयोः कषायश्च हितः । चशब्दः समुच्चये ॥

क्रियासाम्यात् पित्तरोहिणिकानन्तरं कफजां मुक्त्वा रक्तरोहिणीचिकित्सामाह—

उपाचरेदेवमेव प्रत्याख्यायास्रसंभवाम् ॥ ६१ ॥

उपाचरेदिति ॥ अस्रसंभवां प्रत्याख्याय एवं एव उपाचरेत् इत्यन्वयः । अस्रसंभवरक्तजां रोहिणीं प्रत्याख्याय अस्याध्यत्वान्निराकरणं कृत्वा एवं पित्तरोहिणीचिकित्सितेनैव उपाचरेत् चिकित्सेत् । अत्राप्यस्रोष्ठकोपादिवदादावित्यर्थाद् गम्यते ॥

कफरोहिणीचिकित्सामाह---

सागारधूमैः कटुकैः कफजां प्रतिसारयेत् ।

सागारेति ॥ कफजां सागारधूमैः कटुकैः प्रतिसारयेत् इत्यन्वयः । कफजां रोहिणीं अगारधूमसहितैः हिंगुमरिचादिकटुकस्कन्धचूर्णैः प्रतिसारयेत् ॥

नस्यगण्डूषयोस्तैलं साधितं च प्रशस्यते ॥ ६२ ॥
अपामार्गफलश्वेतादन्तीजन्तुघ्नसैन्धवैः ।

नस्येति ॥ अपामार्गफलश्वेतादन्तीजन्तुघ्नसैन्धवैः साधितं तैलं नस्यगण्डूषयोः च प्रशस्यते इत्यन्वयः । अपामार्गादिभिः पक्वं तैलं नस्यार्थं गण्डूषार्थं च प्रशस्यते । चशब्दात् कबलधारणस्यापीत्यर्थः ॥

अस्यासाध्यत्वात् सन्निपातरोहिणीगलौघवलयान् मुक्त्वा साध्यानां शालूकवृन्दादीनां चिकित्सामाह---

तद्वच्च वृन्दशालूकतुण्डिकेरीगिलायुषु ॥ ६३ ॥

तद्वदिति ॥ वृन्दशालूकतुण्डिकेरीगिलायुषु च तद्वत् इत्यन्वयः । वृन्दादिषु च तद्वत् कफरोगिणीवत् अगारधूमादिप्रतिसारणं अपामार्गादिसिद्धेन तैलेन नस्यादिकं च कुर्यात् ॥

അഗാരധൂമം=ഇല്ലലക്കരി (പുകയറ) അപാമാർഗ്ഗം=വലിയകടലാടി. ശ്വേത= വെൾവയമ്പ്, ദന്തി=നാഗദന്തി. ജന്തുഘ്നം=വിഴാലരി.

ततोऽप्यसाध्यां शतघ्नीं मुक्त्वा गलविद्रधिचिकित्सामाह--

विद्रधौ स्राविते श्रेष्ठारोचनाताक्ष्र्यगैरिकैः ।
सलोध्रपटुपत्तंगकणैर्गण्डूषघर्षणम् ॥ ६४ ॥

विद्रधाविति ॥ विद्रधौ स्राविते सलोध्रपटुपत्तङ्गकणैः श्रेष्ठारोचनाताक्ष्र्यगैरिकैः गण्डूष-घर्षणं (हितं) इत्यन्वयः । विद्रधौ स्राविते शस्त्रेण विशोधिते सति "असमर्मणि स्थितं भिन्द्याद्विद्रधिं गलसम्भवम्" इति धन्वन्तरिः । लोध्राद्युपेतैः श्रेष्ठादिभिः सिद्धेन कषायेण गण्डूषः तच्चूर्णेन घर्षणं च हितम् ॥

ततोऽप्यसाध्यं गलार्बुदं मुक्त्वा नवस्य गलगण्डस्य चिकित्सामाह—

गलगण्डः पवनजः स्विन्नो निस्रुतशोणितः ।
तिलैर्बीजैश्च लट्वोमाप्रियालशणसंभवैः ॥ ६५ ॥
उपनाह्यो व्रणे रूढे प्रलेप्यश्च पुनः पुनः ।
शिग्रुतिल्वकतर्कारीगजकृष्णापुनर्नवैः ॥ ६६ ॥
कालामृतार्कमूलैश्च पुष्पैश्च करघाटजैः ।
एकैषिकान्वितैः पिष्टैः सुरया काञ्जिकेन वा ॥ ६७॥

गलगण्ड इति ॥ पवनजः गलगण्डः स्विन्नः निस्रुतशोणितः तिलैः लट्वोमाप्रियालश-णसम्भवैः बीजैः च उपनाह्यः । व्रणे रूढे सुरया काञ्जिकेन वा पिष्टैः एकैषिकान्वितैः शिग्रुतिल्वकतर्कारीगजकृष्णापुनर्नवैः कालामृतार्कमूलैः करघाटजैः पुष्पैः च पुनः पुनः प्रलेप्यः च इत्यन्वयः । वातोद्भूतो गलगण्डः स्विन्नः तापाद्यन्यतमस्वेदेन कृतस्वेदः निस्रुतशोणितः जलूकाद्यन्यतमेन स्रुतरक्तः तिलैर्लट्वादिबीजैश्च सूत्रोदितैः । "बद्धं रात्रौ दिवा मुञ्चेत् मुञ्चेद्रात्रौ दिवाकृतं" इत्याद्युपनाहविधानैर्यावत् पाकं गच्छति तावदुपनाह्यः उपनाहयितव्यः । लट्वा-नीलोत्पलम् । उमा अतसी । शणं मसूरम् । ततः पक्वभिन्नस्य व्रणे रूढेऽप्यनुबन्धपरिहारार्थं सुरया काञ्जिकेन वा पिष्टैः एकैषिकासहितैः शिग्रुतिल्वकादिभिः पुनः प्रलेपयितव्यः । सुरा मद्यविशेषः । एकैषिका त्रिवृत् । शिग्रुः सौभञ्जनकः । तिल्वकः "कम्पट्टि" इति प्रसिद्ध औषधिविशेषः । तर्कारिः अग्निमन्थः । गजकृष्णा गजपिप्पली । काला नीलिनी । उक्तञ्च मञ्जर्याम्-"नीलिन्युक्ता नीलिका नीलपत्री नीला नीली निलयष्टी विषघ्नी । चण्डालान्या राजनी भारवाही काला काली चास्पृशा शोधनी च" इति । अमृता गुडूची । कोलामृतेति वा पाठः । करघाटो मदनः । "मदनं राढः पिण्डी करघाटः शल्यकः फलं जगदुः" इति मञ्जरी ॥

തിലം=എള്ള്. ലട്വാബീജം=കരിങ്കുവളക്കുരു. ഉമാബീജം=അഗസ്തിക്കുരു. പ്രിയാളബീജം=മുറൾക്കുരു. ശണബീജം=ചണംപയറ്. സുര=മദ്യം. കാഞ്ചികം=കാടി. ഏകൈഷികാ=ത്രികോല്പക്കൊന്ന. ശിഗ്രു=മുരിങ്ങത്തൊലി. തില്വകം=കമ്പട്ടി. തർക്കാരി=മുഞ്ഞ. ഗജകൃഷ്ണ=അത്തത്തിപ്പലി. കാള=വട്ടപ്പുന്താളി. അമൃത്=ചിററമൃത്. അർക്കമൂലം=എരിക്കിൻവേര്. കരഘാടപുഷ്പം=മലങ്കാരപ്പൂവ്.

गुलूचीनिंबकुटजहंसपादीबलाद्वयैः ।
साधितं पाययेत्तैलं सकृष्णादेवदारुभिः ॥ ६८ ॥

गुलूचीति ॥ सकृष्णादेवदारुभिः गुलूचीनिम्बकुटजहंसपादीबलाद्वयैः साधितं तैलं पाययेत् इत्यन्वयः । कषायकल्कीकृतैः कृष्णादेवदारुसहितैः गुलूच्यादिभिः पक्वं तैलं पाययेत् । आतुरमिति शेषः । हंसपादी त्रिपादी । अन्यत् सुबोधम् ॥

कफजस्य गळगण्डस्य चिकित्सामाह—

कर्तव्यं कफजेऽप्येतत् स्वेदविम्रापणे त्वति ।

कर्त्तव्यमिति ॥ कफजे अपि एतत् कर्त्तव्यम् । स्वेदविम्रापणे तु अति इत्यन्वयः । कफजे गळगण्डेऽपि एतद्वातगळगण्डोक्तं स्वेदादिकं कर्म कर्त्तव्यम् । स्वेदविम्रापणयोस्तु विशेषः किं अत्यर्थं कार्यमिति । अनुक्तपूर्वस्य विम्रापणस्य अत्रात्यर्थकरणीयोक्त्या एव वातगलगण्डेऽपि-स्वेदानन्तरं ईषद्विम्रापणं कार्यमिति सूचितम् । विम्रापणं अंगुल्यादिमर्दनेन शोफविलयनम् ॥

प्रलेप्यद्रव्यमाह—

लेपोऽजगन्धातिविषाविशल्याः सविषाणिकाः ॥ ६९ ॥
गुञ्जालाबुशुकाख्याश्च पलाशक्षारकल्किताः ।

लेप इति ॥ पलाशक्षारकल्किताः सविषाणिकाः अजगन्धातिविषाविशल्याः गुञ्जालाबुशुकाख्याः च लेपः हितः इत्यन्वयः । पलाशभस्मालोड्य उदके क्षारवत् पक्त्वा तेन क्षारोदकेन पिष्टा विषाणिकोपेताः अजगन्धादयो लेपनाय हिताः । विषाणिका मेषशृङ्गी । अजगन्धा पशुगन्धा । विशल्या लाङ्गली । अलाबुः तुम्बी । शुकाख्या शुकनासा ॥

क्षारतैलयोः पानमाह—

मूत्रस्रुतं हठक्षारं पक्त्वा कोद्रवभुक् पिबेत् ॥ ७० ॥
साधितं वत्सकाद्यैर्वा तैलं सपटुपञ्चकैः ।

मूत्रस्रुतमिति ॥ हठक्षारं मूत्रस्रुतं पक्त्वा कोद्रवभुक् पिबेत् । सपटुपञ्चकैः वत्सकाद्यैः साधितं तैलं वा इत्यन्वयः । हठक्षारं दग्धहठजनितं भस्म । हठमामलकम् । गुप्तकञ्जीति केचित् । मूत्रस्रुतं गोमूत्रे क्षारविध्युक्तविधानेनालोड्य वस्त्रेण मुहुर्मुहुः गालितं पक्त्वा पेषणालोळनादिना विना तदेव क्षारोदकं पक्त्वा पिबेत् । कथम्भूतः सन् । कोद्रवभुक् कोद्रवान्नं भुञ्जानः । सपटुपञ्चकैः पटुपञ्चकोपेतैः वत्सकादिगणैः विपक्वं तैलं पिबेद्वा ॥

कफघ्नधूमवमननावनादि च शीलयेत् ॥ ७१ ॥

कफेति ॥ कफघ्नधूमवमननावनादि च शीलयेत् । कफघ्नानि कफहराणि प्रलेपादीनि धूमवमननावनादि च शीलयेत् । कफघ्नधूमादीनि इति वा । आदिशब्देन कबलगण्डूषादि परिग्रहः । कफघ्नधूमस्तीक्ष्णधूमः चशब्दः समुच्चये ।

ഹംസപാദി=നിലമ്പരണ്ട. വിമ്രാപണം=കയ്യൂക. വിഷാണിക=ആട്ടുകോട്ടപ്പാല. അജഗന്ധാ=ആടുനാറിവേള. വിശല്യാ=മേന്തോന്നി. ഗുഞ്ജാ=കുന്നി. അലാബു=ചുര. ശുകാഖ്യ=നെന്മേനിവാക. കോദ്രവം=വരക്. പടുപഞ്ചകം=ഇന്തുപ്പ്, തുവർച്ചിലയുപ്പ്, കാരുപ്പ്, വിളയുപ്പ്, മരക്കലയുപ്പ്.

मेदोभवस्य गलगण्डस्य चिकित्सामाह—

मेदोभवे सिरां विध्येत् कफघ्नं च विधिं भजेत् ।

मेदोभव इति ॥ मेदोभवे सिरां विध्येत् । कफघ्नं विधिं भजेत् च इत्यन्वयः । मेदोद्भवे गलगण्डे सूत्रोदितानूरुगां सिरां विध्येत् । कफघ्नं कफहरं अतिस्वेदादिकं विधिं भजेत् च ॥

असनादिरजश्चैनं प्रातर्मूत्रेण पाययेत् ॥ ७२ ॥

असनेति ॥ एनं प्रातः मूत्रेण असनादिरजः पाययेत् च इत्यन्वयः । एनं गलगण्डिनं प्रातःकाले गोमूत्रेण सह असनादिगणचूर्णं पाययेत् च ॥

एवमप्यशान्तौ सर्वेषां गलगण्डानां सामान्येन क्रियाविशेषमाह—

अशान्तौ पाटयित्वा च सर्वान् व्रणवदाचरेत् ।

अशान्ताविति ॥ अशान्तौ सर्वान् पाटयित्वा व्रणवत् आचरेत् वा इत्यन्वयः । आभिः क्रियाभिरशान्तौ सत्यां सर्वान् गलगण्डान् पाटयित्वा भित्वा विशोध्य ततो व्रणवत् चिकित्सेत् ॥

स्वरघ्नस्यासाध्यत्वान्न चिकित्सोच्यते । एवं कण्ठरोगाणां चिकित्सामुक्त्वानन्तरं सर्वास्यरोगाणां चिकित्सामाह—

मुखपाकेषु सक्षौद्राः प्रयोज्या मुखधावनाः ॥ ७३ ॥
क्वथितास्त्रिफलापाठामृद्वीकाजातिपल्लवाः ।

मुखपाक इति । मुखपाकेषु क्वथिताः त्रिफलापाठामृद्वीकाजातिपल्लवाः सक्षौद्राः मुखधावनाः प्रयोज्याः इत्यन्वयः । वातपित्तरक्तकफसास्रसन्निपातजेषु पञ्चसु मुखपाकेषु क्वथिताः जले विपक्वाः त्रिफलादयः मुखधावनविषये प्रयोज्याः । धावनशब्दस्य शुद्धीकरणार्थत्वात् शोधनगण्डूषो गृह्यते । त्रिफलादीनां क्वाथेन गण्डूषं कुर्यादित्यर्थः ।

निष्ठेव्या भक्षयित्वा वा—

निष्ठेव्या इति ॥ भक्षयित्वा निष्ठेव्या वा इत्यन्वयः । ता एव त्रिफलादयः भक्षयित्वा मुखे निधाय सञ्चार्य निष्ठेव्याः वा ॥

कुठेरादिगणोऽथवा ॥ ७४ ॥

कुठेरादीति ॥ अथवा कुठेरादिगणः इत्यन्वयः । अथवेति विकल्पार्थे निपातसमुदायः । गण्डूषचर्वणादिषु अन्नस्वरूपविज्ञानोदितकुठेरादिगणो वा योज्यः ॥

मुखपाकानां सामान्येन चिकित्सितमुक्त्वा वातादिक्रमेण विशेषचिकित्सामाह—

मुखपाकेऽनिलात् कृष्णापट्वेलाः प्रतिसारणम् ।
तैलं वातहरैः सिद्धं हितं कवलनस्ययोः ॥ ७५ ॥

मुखपाक इति ॥ अनिलात् मुखपाके कृष्णापट्वेलाः प्रतिसारणं कवलनस्ययोः वातहरैः सिद्धं तैलं च हितं इत्यन्वयः । वातजे मुखपाके कृष्णादिचूर्णैः प्रतिसारणं कवलनस्ययोः वातघ्नद्रव्यसाधितं तैलं च हितम् । कृष्णा पिप्पली । पटु सैन्धवम् । एला सूक्ष्मैला ॥

ജാതിപല്ലവം=പിച്ചകക്കൂന്ത്. കൃഷ്ണ=തിപ്പലി. പടു=ഇന്തുപ്പ്. ഏലം=ഏലത്തരി.

ऊर्ध्वगुदस्यासाध्यत्वात् तं मुक्त्वा साधनसामान्येन पित्तरक्तजयोः मुखपाकयोश्चिकित्सितमेकीकृत्याह—

पित्तास्रे पित्तरक्तघ्नः—

पित्तास्र इति ॥ पित्तास्रे पित्तरक्तघ्नः विधिः हितः इत्यन्वयः । पित्तरक्तजयोर्मुखपाकयोः पित्तघ्नो रक्तघ्नश्च विधिः हितः । रक्तपित्तघ्नो विधिर्वा ॥

कफजस्य मुखपाकस्य चिकित्सितमाह—

कफघ्नश्च कफे विधिः ।

कफेति ॥ कफे कफघ्नः विधिः च (हितः) इत्यन्वयः । कफजे मुखपाके कफहरो विधिश्च हितः । चशब्दात् पूर्वो "मुखदन्तमूलगळजाः प्रायोरोगाः कफास्रभूयिष्ठाः" इति वक्ष्यमाणत्वात् ॥

लिखेच्छाकादिपत्रैश्च पिटकाः कठिनाः स्थिराः ॥ ७६ ॥

लिखेदिति ॥ कठिनाः स्थिराः पिटकाः शाकादिपत्रैः लिखेत् च इत्यन्वयः । कठिनाः काठिन्ययुक्ताः स्थिराः अचञ्चलाः स्थानान्तरसंक्रमणरहिता इत्यर्थः । या एवंविधास्ता मुखपाकोद्भूताः पिटकाः शाकादिपत्रैः । आदिशब्देन शेफालिकादिपरिग्रहः । लिखेत् विलेखनं कुर्यात् ॥

मुखपाकानेकत्र वक्तुकामः अर्बुदं मुक्त्वा पूर्वं सरक्तसन्निपातजस्य मुखपाकस्य चिकित्सामाह—

यथादोषोदयं कुर्यात् सन्निपाते चिकित्सितम् ।

यथेति ॥ सन्निपाते यथादोषोदयं चिकित्सितं कुर्यात् इत्यन्वयः । सन्निपातजत्वेऽपि वाताद्यन्यतमस्योद्रेको लक्ष्यते चेत् तत्तद्दोषप्रतीकारानुसारेण सन्निपातचिकित्सां कुर्यात् ॥

मुखपाकानां चिकित्सितमुक्त्वा कपोलार्बुदचिकित्सामाह—

नवेऽर्बुदे त्वसंवृद्धे छेदिते प्रतिसारणम् ॥ ७७ ॥
स्वर्जिकानागरक्षौद्रैः----

नव इति ॥ असंवृद्धे नवे अर्बुदे छेदिते स्वर्जिकानागरक्षौद्रैः प्रतिसारणं हितं इत्यन्वयः । असंवृद्धे अनुपचिते । अत्रासंवृद्ध इति विशेषाद्वचनात् 'घट्टितं छिन्नं मृदितं च विवर्द्धते' इति पूर्वमुक्तं संवृद्धं प्रतीत्यवगन्तव्यम् । नवे नूतने अर्बुदे सर्वास्यरोगप्रकरणात् कपोलार्बुदे । अत्र तुशब्देनासंवृद्धस्य छेदनविषयत्वं द्योतयति । छेदिते कृतच्छेदने सति स्वर्जिकादिभिः प्रतिसारणं हितम् ।

क्वाथो गण्डूष इष्यते ।
गुळूचीनिंबवल्कोत्थो मधुतैलसमन्वितः ॥ ७८ ॥

क्वाथ इति ॥ मधुतैलसमन्वितः गुळूचीनिम्बवल्कोत्थः क्वाथः गण्डूष इष्यते इत्यन्वयः । मधुतैलसमन्वितः मधुना तैलेन च युक्तः गळूच्यादिक्वाथो गण्डूषविषये इष्टः ॥

സ്വർജ്ജിക=തുവർച്ചില. നിംബവല്കം=വേപ്പിൻതൊലി.

यवान्नभुक् तीक्ष्णतैलनस्याभ्यंगांस्तथाचरेत् ।

यावन्न इति ॥ तथा यावन्नभुक् तीक्ष्णतैलनस्याभ्यङ्गान् आचरेत् इत्यन्वयः । तथा यवान्नं भुञ्जानः तीक्ष्णद्रव्यसिद्धेन तैलेन नस्यमभ्यङ्गं चाचरेत् ॥

ततः पूत्यास्यचिकित्सामाह—

वमिते पूतिवदने धूमस्तीक्ष्णः सनावनः ॥ ७९ ॥
समंगाधातकीलोध्रफलिनीपद्मकैर्जलम् ।
धावनं वदनस्यान्तश्चूर्णितैरवचूर्णनम् ॥ ८० ॥
सीतादोपकुशोक्तं च नावनादि च शीलयेत् ।

वमित इति ॥ पूतिवदने वमिते सनावनः तीक्ष्णधूमः समङ्गाधातकीलोध्रफलिनी-पद्मकैः जलं धावनं चूर्णितैः वदनस्यान्तः अवचूर्णनं सीतादोपकुशोक्तं च हितं नावनादि शीलयेत् च इत्यन्वयः । पूत्यास्ये वमिते कृतवमने सति सनावनः नावनेन सहितः । नावनं नस्यम् । तीक्ष्णो धूमः नावनस्य तीक्ष्णधूमसाहचर्यात् रेचननस्यमत्र योज्यमित्यूह्यम् । समंगादिभिः पक्वेन जलेन धावनं गण्डूषः अन्तर्मुखप्रक्षालनमित्यर्थः । चूर्णितैरेभिरेवा-न्तर्वदने प्रतिसारणं सितादोपकुशयोरस्रविस्रावणादिः यः क्रियाक्रमः उक्तः । स च हितः । नावनादिः आदिशब्देन धूमगण्डूषादिपरिग्रहः । शीलयेत् अभ्यसेत् । नावनादीनामत्र विशे-षेण अभ्यसनीयताप्रतिपादनार्थं उत्तरचकारः ॥

एवं मुखरोगाणां प्रतिरोगचिकित्सितमुक्त्वा सर्वास्यगदप्रसंगात् सामान्यसाधनमाह—

फलत्रयद्वीपिकिराततिक्त-
यष्ट्याह्वसिद्धार्थकटुत्रिकाणि
मुस्ताहरिद्राद्वययावशूक-
वृक्षाम्लकाम्लाग्निमवेतसाश्च ॥ ८१ ॥
अश्वत्थजम्ब्वाम्रधनञ्जयत्वक्
त्वक् चाहिमारात् खदिरस्य सारः ।
क्वाथेन तेषां घनतां गतेन
तच्चूर्णयुक्ता गुलिका विधेया ॥ ८२ ॥
सा धारिता हन्ति मुखेन नित्यम्
कण्ठोष्ठताल्वादिगदान् सुकृच्छ्रान् ।
विशेषतो रोहिणिकास्यशोष-
गण्डान् विदेहाधिपतिप्रणीता ॥ ८३ ॥

फलत्रय इति ॥ फलत्रयद्वीपिकिराततिक्तयष्ट्याह्वसिद्धार्थकटुत्रिकाणि मुस्ताहरिद्राद्वय-यावशूकवृक्षाम्लकाम्लाग्निमवेतसाः अश्वत्थजम्ब्वाम्रधनञ्जयत्वक् अहिमारात् त्वक् च खदिरस्य सारः च तेषां घनतां गतेन क्काथेन तच्चूर्णयुक्ता गुलिका विधेया । विदेहाधिपतिप्रणीता सा मुखेन नित्यं धारिता सुकृच्छ्रान् कण्ठोष्ठताल्वादिगदान् विशेषतः रोहिणिकास्यशोषगण्डान् हन्ति च इत्यन्वयः । अनुक्तजलप्रमाणत्वात् षोडशप्रमिततोयविपक्कानां फलत्रयादीनां घनतां गतेन क्वाथेन तच्चूर्णयुक्ता तेषां फलत्रयादीनां चूर्णेन युक्ता गुलिका कर्तव्या । विदेहाधिपतिना निर्मिता सा गुलिका आस्येन प्रतिदिनं धारिता सती सुकृच्छ्रान् कृच्छ्रतमान् कण्ठोष्ठताल्वादिगदान् आदिशब्देन दन्तमूलाद्यनुक्तस्थानपरिग्रहः । विशेषेण रोहिणिकामास्यशोषं गलगण्डं च हन्ति । फलत्रयं त्रिफला । द्वीपी व्याघ्रपदी । किराततिक्तको भूनिम्बः । सिद्धार्थं सर्षपः । यावशूको यवक्षारः । वृक्षाम्लं तिन्त्रणी । अम्लाग्निमवेतसोऽम्लवेतसः । पुलिपड्क्तीति केचित् । अम्लाह्वयमिति वा पाठः । अश्वत्थः पिप्पलः । जम्बुः राजजम्बुः । आम्रश्चूतः । धनञ्जयत्वगर्जुनत्वक् । अहिमारोऽरिमेदः । अन्यत् सुबोधम् । वृत्तमत्राद्यन्तयोरुपजातिर्मध्ये तूपेन्द्रवज्रा ॥

तैलमाह—

खदिरतुलामम्बुघटे पक्त्वा तोयेन तेन पिष्टैश्च ।
चन्दनजोङ्गककुङ्कुमपरिपेलववालकोशीरैः ॥ ८४ ॥
सुरतरुलोध्रद्राक्षामञ्जिष्ठाचोचपद्मकविलङ्गैः ।
स्पृक्कानतनखकट्फलसूक्ष्मैलाध्यामकैः सपत्तङ्गैः ॥ ८५ ॥

तैलप्रस्थं विपचेत्
कर्षांशैः पाननस्यगण्डूषैः
तद्धन्त्यास्ये च गदान्
जनयति गार्ध्रीं दृशं श्रुतिं च वाराहीम् ॥ ८६ ॥

खदिर इति ॥ खदिरतुलां अम्बुघटे पक्त्वा तेन तोयेन पिष्टैः कर्षांशैः चन्दनजोंगकुंकुमपरिपेलववालकोशीरैः सुरतरुलोध्रद्राक्षामञ्जिष्ठाचोचपद्मकविलंगैः सपत्तंगैः स्पृक्कानतनखकट्फलसूक्ष्मैलाध्यामकैः च तैलप्रस्थं विपचेत् । तत् पाननस्यगण्डूषैः आस्ये च गदान् हन्ति । गार्ध्रीं दृशं वाराहिं श्रुतिं च जनयति इत्यन्वयः । खदिरसारतुलां अम्बुद्रोणे पादाव-

---

ഫലത്രയം=ത്രിഫല. ദ്വീപി=പുലിച്ചുവടി. കിരാതതിക്തകം=പുത്തരിച്ചുണ്ട. സിദ്ധാർത്ഥം=ചെറുകടുക. യാവശൂകം=ചവൽക്കാരം. വൃക്ഷാമ്ലം=മധുരപ്പുളി. അമ്ലാഗ്നിമവേതസം=ഞെരിഞ്ഞാംപുളി. അശ്വത്ഥം=അരയാൽ: ജംബു=ഞാവൽ. ആമ്രം=മാവ്. ധനഞ്ജയത്വക്=നീർമരുതിൻതൊലി. അഹിമാരത്തിൻത്വക്=കരിവേലത്തിൻതൊലി. ഖദിരസാരം=കരിങ്ങാലിക്കാതൽ.

शेषं पक्त्वा तेन तोयेन पिष्टैः कृतपेषणैः कर्षप्रमाणैः चन्दनादिभिश्च सह प्रस्थोन्मितं तैलं पचेत्। पक्वं तत्तैलं पानेन नस्येन गण्डूषेण च आस्ये गदान् आस्यरोगांश्च हन्ति नाशयति च। चशब्दात् तन्निकटवर्तिष्वन्येषु नासाद्यवयवेषु जातान् गदांश्च हन्तीत्यर्थः। गार्ध्रीं गृध्रसम्बन्धिनीं दृशं गृध्रवद्दर्शनशक्तिमित्यर्थः। तथा बाराहीं श्रुतिं च वराहवत् श्रवणशक्तिं च जनयति। जोङ्गकं अगरु। परिपेलवं प्लवम्। वालकं अम्बु। चोचं त्वक्। नतं तगरम्। कट्फलः स्योनाकः। अन्यत् सुबोधम्। वृत्तमार्यागीतिः॥

अनेनैव प्रयोगान्तरमाह—

उद्वर्तितं च प्रपुन्नाटलोध्र-
दार्वीभिरभ्यक्तमनेन वक्त्रम्।
निर्व्यङ्गनीलीमुखदूषिकादि
सञ्जायते चन्द्रसमानकान्ति॥ ८७॥

उद्वर्तितमिति। अनेन अभ्यक्तं प्रपुन्नाटलोध्रदार्वीभिः उद्वर्तितं च वक्त्रं निर्व्यंगनीलीमुखदूषिकादि चन्द्रसमानकान्ति सञ्जायते इत्यन्वयः। अनेनानन्तरोक्तेन तैलेन अभ्यक्तं पुनः प्रपुन्नाटबीजादिनोद्वर्तितं चास्यं व्यंगादिरहितं चन्द्रतुल्यप्रभं सञ्जायते। प्रपुन्नाटः चक्रमर्दः। व्यंगादयो क्षुद्ररोगविशेषाः। वृत्तमुपजातिः॥

पलशतं बाणात्तोयघटे
पक्त्वा रसेऽस्मिंश्च पलार्द्धिकैः।
खदिरजंबूयष्ट्यनन्ताम्रै-
रहिमारनीलोत्पलान्वितैः॥ ८८॥

तैलप्रस्थं पाचयेच्छ्लक्ष्णपिष्टै-
रेभिर्द्रव्यैर्धारितं तन्मुखेन।
रोगान् सर्वान् हन्ति वक्त्रे विशेषात्
स्थैर्यं धत्ते दन्तपंक्तेश्चलायाः॥ ८९॥

पलशतमिति॥ बाणात् पलशतं तोयघटे पक्त्वा अस्मिन् रसे सूक्ष्मपिष्टैः पलार्धिकैः अहिमारनीलोत्पलान्वितैः खदिरजम्बूयष्ट्यनन्ताम्रैः एभिः द्रवैः तैलप्रस्थं पाचयेत्। तत् मुखेन

ജോംഗകം=അകിൽ. പരിപേലവം=കഴിമുത്തങ്ങ. വാളകം=ഇരുവേലി. ചോചം=ഏലവർങ്ങത്തൊലി. സ്പൃക്കാ=ചോനകപ്പുല്ല്. നഖം=നാഗണം. നതം=തകരം. കട്ഫലം=കുമിഴ്. സ്ഥൌണേയം=ചിറോലം. ധ്യാമകം=നാന്മകപ്പുല്ല്.

പ്രപുന്നാടം=തകരക്കുരു, ലോധ്രം=പാച്ചോററിത്തൊലി, ദാർവ്വീ=മരമഞ്ഞൾത്തൊലി.

धारितं वक्त्रे सर्वान् रोगान् हन्ति । विशेषात् चलायाः दन्तपङ्क्तेः स्थैर्यं धत्ते इत्यन्वयः । बाणात् तुलां तोयद्रोणे पक्त्वा चतुर्भागावशेषिते रसे श्लक्ष्णपिष्टैरर्धपलोन्मितैः अहिमाराद्य-न्वितैः खदिरादिभिरेभिः द्रव्यैः तैलप्रस्थं विपाचयेत् । पक्वं तत्तैलं कबळादिना मुखेन धा-रितं वक्त्रगतान् सर्वान् रोगान् हन्ति । विशेषाच्चलायाः दन्तपङ्क्तेः स्थैर्यकृच्च भवति । बाणो नीलपुष्पः सहचरः । उक्तञ्च मञ्जर्याम् —नीलस्तु बाण उक्तश्चार्तगळः केशरञ्जनो दासी " इति । शरपुंख इति केचित् । अहिमारोऽरिमेदः । अनन्ता यवासकः । आम्र-श्चूतः । अन्यत् सुबोधं । वृत्तमार्या शालिनी च ॥

गुलिकामाह—

खदिरसारात् द्वे तुले विपचेद्वल्कलतुलां चारिमेदसः ।
घटचतुष्केऽपां पादशेषेऽस्मिन् पूते पुनः क्वथनाद् घने ॥ ९० ॥
आक्षिकं क्षिपेत् सुसूक्ष्मरजः सेव्यांबुपत्तंगगैरिकम् ।
चन्दनद्वयलोध्रपुण्ड्राह्वयष्ट्याह्वलाक्षाञ्जनद्वयम् ॥ ९१ ॥
धातकीकट्फलद्विनिशात्रिफलाचतुर्जातजोंगकम् ।
मुस्तामञ्जिष्ठान्यग्रोधप्ररोहमांसी यवाषकम् ॥ ९२ ॥
पद्मककालेयकसमंगाश्च शीते तथा पालिकाम् ।
पृथग्जातिपत्रिकां सजातीफलां सलवङ्गकक्कोलकेंबुकाम् ॥ ९३ ॥
स्फटिकशुभ्रसुरभिकर्पूरकुडुबं तत्रावपेत्ततः ।
कारयेत् गुळिकाः सदा चैता धार्या मुखे तद्गदापहाः ॥ ९४ ॥

खदिरेति ॥ खदिरसारात् द्वे तुले अरिमेदसः वल्कलतुलां च अपां घटचतुष्के विपचेत् अस्मिन् पादशेषे पूते पुनः क्वथनात् घने आक्षिकं सुसूक्ष्मरजः सेव्यांबुपत्तंगगैरिकं चन्दनद्वयलोध्रपुण्ड्राह्वयष्ट्याह्वलाक्षाञ्जनद्वयं धातकीकट्फलद्विनिशात्रिफलाचतुर्जातजोंगकं मुस्त-मञ्जिष्ठान्यग्रोधप्ररोहमांसियवाषकं पद्मककालेयकसमंगाः च क्षिपेत् । तथा शीते सलवंग-कक्कोलकेंबुकां सजातीफलां जातिपत्रिकां पृथक्पालिकां क्षिपेत् । तत्र स्फटिकशुभ्रसुरभि-

---

അഹിമാരം=കരിവേലം നീലോല്പലം=കരിങ്കുവളം, അനന്താ=കൊടിത്തൂവ. ആമ്രം=മാവ്.

ഖദിരം=കരിങ്ങാലി. അരിമേദവല്കലം=കരിവേലത്തിൻതോലി. ചന്ദനദ്വയം=ചന്ദനവും രക്തചന്ദനവും. പുണ്ഡ്രാഹ്വം=പുണ്ഡരീകക്കരിമ്പ്. അഞ്ജനദ്വയം=സൌവീരാഞ്ജനവും സ്രോതോജാഞ്ജനവും. ധാതകി=താതിരി. ജോംഗകം=അകിൽ. ന്യഗ്രോധപ്രരോഹം=പേരാലിന്റെ വിടുവേർ (വേട്) കാലേയകം=പീതചന്ദനം.

कर्पूरकुङ्कुमं च आवपेत् । ततः गुलिकाः कारयेत् । एताः तद्गदापहाः सदा मुखेन धार्या इत्यन्वयः । खदिरतुलाद्वयं अरिमेदोवल्कलतुलां च अपां वहे पादावशेषं पक्त्वा पूते गालिते अस्मिन् कषाये पुनः क्वथनात् घनीभूते सति आक्षिकमक्षप्रमाणं अक्षं कर्षः । सुसूक्ष्मरजः सूक्ष्मरजीकृतं सेव्यादिकं सौरभ्ययुक्तकर्पूरं तस्य कुडुबमञ्जलिं चावपेत् क्षिपेत् । शुभ्रं सुरभि स्फटिककर्पूरमिति केचित् । अग्निसंस्कारादपनीतमलस्य कर्पूरस्य स्फाटिककर्पूरमिति संज्ञा । ततोऽनन्तरं घनीकृतेनानेन गुलिकाः कारयेत् । एता गुलिकाः तद्गदापहाः मुखगदापहाः । मुखगदापहरणाय मुखेन धार्या इत्यर्थः । आर्यावृत्तम् । अरिमेदवल्कलोऽहिमारवल्कलः । चन्दनद्वयं मलयजरक्तचन्दनभेदेन । अञ्जनद्वयं स्रोतोञ्जनं सौवीराञ्जनं च । जोंगकोऽगुरु । कालेयकं पीतचन्दनं । लवङ्गं त्वक् । केम्बुकं तिङ्ङल्लूरि इति केरळभाषायाम् । निंबफलमिति केचित् । जातिपत्रिका पत्रुपाशिलता । कस्तूरीति पाठ्यकारः । अन्यत् सुबोधम् ।

व्यत्यस्तभेषजप्रमाणेनानेनैव योगेन तैलपाकमाह—

> क्वाथौषधव्यत्यययोजितेन
> तैलं पचेत् कल्पनयाऽनयैव ।
> सर्वास्यरोगापनयं तदाहु-
> र्दन्तस्थिरत्वे त्विदमेव मुख्यम् ॥

क्वाथ इति ॥ क्वाथौषधव्यत्यययोजितेन तैलं पचेत् तत् अनया कल्पनया एव सर्वास्यरोगापनयं आहुः । दन्तस्थिरत्वे तु इदं एव मुख्यं इत्यन्वयः । क्वाथौषधयोः खदिरसारारिमेदोवल्कलयोः व्यत्ययो विनिमयः । तुलाद्वयपरिमाणस्य खदिरसारस्य स्थाने अरिमेदोवल्कलम् । तुलापरिमाणस्य अरिमेदोवल्कलस्य स्थाने खदिरसारस्य इति व्यत्ययार्थः । खादिरसारस्य तुलां अरिमेदोवल्कलस्य तुलाद्वयं च इत्यर्थः । योजितेन तेन तैलं पचेत् । एवं संयोज्य विपक्वेन तेन क्वाथेन सेव्यादिकं कल्कीकृत्य तैलं पचेदित्यर्थः । तत्तैलमनया अनन्तरोक्तया मुखेन धार्यत्वादिरूपया कल्पनया सर्वास्यरोगापनयं सर्वेषामास्यरोगाणामपनयं निरासकम् । सर्वास्यरोगाः तानपनयति निरस्यतीति सर्वास्यरोगापनयमाहुः । मुनयः इति शेषः । दन्तस्थिरत्वे दन्तानां दार्ढ्यकरणे तुशब्देनास्य दन्तस्थिरत्वविशेषः सूचितः । इदमेतत तैलमेव मुख्यं श्रेष्ठम् । वृत्तमिन्द्रवज्रा ॥

ലംവംഗം=ഇലവർങ്ങത്തൊലി. ത.ക്കോലം=തക്കോലപ്പുട്ടിൽ, കേമ്പുകം=തിങ്ങല്ലൂരി. ജാതീഫലം=ജാതിക്ക. ജാതിപത്രികാ=പത്രുപാശിലതാ.

BACK NUMBERS WANTED.

A few copies of our ISSUE Of APRIL 1936 are wanted to complete our sets for binding.

Any Reader Who has

A COPY TO SPARE

Would oblige The MANAGER *by returwiny it.*

In return his subscription will be extented for two issues

The Manager.

THE VAIDYA SARAHTY,

Kottayam.

PRINTED AT THE V, V. PRESS. QUILON and P
Arya Vilasom Oushadhasala, Kottayam; by C.